

ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการให้ข่าวสารคดีอาญา
และผลกระทบทางกฎหมาย

3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ข่าวสารคดีอาญา

ในการให้ข่าวสารคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมนั้นจะ
ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ทั้งนี้
เพราะ ในปัจจุบัน ข่าวสารคดีอาญา หรือข่าวการพิจารณาคดีอาญาในศาล โดยเฉพาะ
ในคดีซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชน สื่อมวลชน¹ ต่างๆ ในฐานะที่เป็นสื่อกลางก่อให้เกิดความ
สนใจ และเข้ามามีบทบาทสำคัญทำหน้าที่แสวงหาข่าวสาร และนำเสนอข้อมูลข่าวสาร
คดีอาญา หรือข่าวการพิจารณาคดีอาญาในศาล ตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น
เห็นสู่ประชาชน ในเรื่องนี้ได้ก่อให้เกิดอิทธิพล หรือผลกระทบอย่างมากต่อบุคคลและสังคม
โดยเฉพาะผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิทธิหรือประโยชน์ของบุคคลผู้เกี่ยวข้องในคดีอาญา
ตลอดจนการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาโดยรวม

ในเรื่องนี้ จะเห็นได้ชัดที่สุดในรายงานของคณะกรรมการการคดีลอบสังหาร
ประธานาธิบดีเคนเนดี (Report of President's Commission on the
Assassination of President Kennedy) ในปี ค.ศ. 1963 ภายใต้การนำของ
ประธานศาลฎีกา Earl Warren ได้กล่าววิพากษ์วิจารณ์ถึงการเสนอข่าวคดีอาญา

¹"สื่อมวลชน" หมายถึง คิวแทน หรือเครื่องมือต่างๆ ที่จะสื่อความคิด หักนคติ
ข่าวสาร หรือภาพพจน์ต่างๆ ไปสู่ประชาชนหรือมวลชนจำนวนมาก เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ
โทรทัศน์ ฎ อรรถประกาศ หอมเศรษฐกิจ, การสื่อสารมวลชนเบื้องต้น, (กรุงเทพฯ
มณฑลนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521), หน้า 40

ของสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ว่า ผู้ที่มีส่วนที่จะต้องรับผิดชอบและทำให้เป็นภาระหนักขึ้นสำหรับสถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยในการติดตามผลของการลอบสังหารประธานาธิบดี ก็คือ สื่อมวลชน ที่จัดให้มีการพิจารณาโดยสื่อมวลชนอย่างรวดเร็ว ความความรู้สึกของประชาชน ภายหลังจากการลอบสังหารประธานาธิบดี คนนี้ได้เกิดขึ้น¹ โดยผลของการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองดัลลาส (Dallas) ในการให้ข่าวเกี่ยวกับคดีอาญา และการเสนอข่าวของสื่อมวลชน นับตั้งแต่ออสวอลด์ (Oswald) ถูกจับและควบคุมตัวนั้น เขาไม่มีหนทางใดเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเพียงกรรม ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาคดี ณ ที่ใดในสหรัฐอเมริกา²

ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ข่าวสารคดีอาญา โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐนี้ จึงอาจแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

1. การเสนอข่าวคดีอาญาของสื่อมวลชน
2. การพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเหล่านี้ ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐจําต้องรักษาคุ้มครองไว้ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาอย่างลึกซึ้งแล้วจะพบว่า ก็อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมทั้งการให้ข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการเสนอเผยแพร่ข่าวสารคดีอาญา อันอาจส่งผลกระทบไปถึงสิทธิของผู้เกี่ยวข้องในคดีอาญาได้เช่นกัน

3.1.1 การเสนอข่าวคดีอาญาของสื่อมวลชน

ในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพของ

¹Helson & Teeter, Law of Mass communication, p. 258

²Alfred Friendly & Donald L. Goldfarb, Crime and Publicity, p. 315

ประชานนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมขั้นมูลฐานของบุคคลที่ประเทศซึ่งพัฒนาแล้วต่างรับรองและคุ้มครองให้¹ ไม่ว่าจะเป็พฤติกรรรมของการแสดงความคิดเห็นที่ปรากฏออกมาในรูปของสิทธิเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์โฆษณาหรืออื่นๆ สื่อมวลชนก็คือประชาชนผู้หนึ่ง ย่อมมีสิทธิเสรีภาพเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนก็คือสิทธิเสรีภาพของประชาชน² ที่ได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ดังไ้มีบัญญัติรับรองไว้ในนานาประเทศ เช่น

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 19

ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพในการที่จะถือเอาความเห็นโดยปราศจากการสอดแทรก และที่จะแสวงหา รับ และแจกจ่ายข่าวสารและความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใดๆ และโดยไม่คำนึงถึงเขตแดน³

รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา บทแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1

ห้ามรัฐสภามีให้ตรากฎหมายเกี่ยวกับการสถาปนาศาสนา หรือห้ามการปฏิบัติตามพิธีกรรมศาสนาโดยเสรี หรือที่เป็นการจำกัดคัดค้านเสรีภาพในการพูด หรือการพิมพ์โฆษณา หรือสิทธิของประชาชนที่จะร่วมชุมนุมกันโดยสงบ และที่จะยื่นเรื่องราว

¹จักรกฤษณ์ กาญจนบุญย์, การจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลโดยกฎหมาย, (วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท แผนกวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2524), หน้า 158

²สุภา ศิริมานนท์, "เสรีภาพในการพูด การเขียน และการโฆษณา กับผลประโยชน์ของชาติ", นิเทศสาร 6 (ตุลาคม 2520), หน้า 79

³วีระ โลจายะ, กฎหมายสิทธิมนุษยชน, หน้า 100-101

ร้องทุกข์ต่อรัฐบาล¹

รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มาตรา 5

- 1) บุคคลมีสิทธิที่จะแสดงออกและโฆษณาโดยเสรีซึ่งความคิดเห็นของตน โดยการพูด การเขียน และรูปภาพ และมีสิทธิโดยเสรีที่จะแสวงหาข่าวสาร ให้แก่ตนเองจากแหล่งข่าวสารณะ เสรีภาพในการพิมพ์ และเสรีภาพในการรายงานข่าวโดยวิทยุกระจายเสียงและโดยภาพยนตร์ย่อมได้รับความคุ้มครอง จะมีการตรวจข่าวไม่ได้
- 2) สิทธิดังกล่าวย่อมถูกจำกัดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั่วไป โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อคุ้มครองเยาวชน และโดยสิทธิในเกียรติยศส่วนตัวจะละเมิดมิได้
- 3) ศิลปะและวิทยาศาสตร์ การวิจัยและการสอน มีความเป็นอิสระ เสรีภาพในการสอนไม่ทำให้บุคคล พ้นจากการเคารพรัฐธรรมนูญ²

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 มาตรา 34

มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์และการโฆษณา

การจำกัดสิทธิเสรีภาพเช่นนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงแห่งรัฐ หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียงของบุคคลอื่น หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน..."

¹ทองจิกต์ กำประเสริฐ, กฎหมายแองโกลอเมริกันเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525), หน้า 105

²สภาวิจัยแห่งชาติ, รัฐธรรมนูญนานาชาติ, (กรุงเทพฯ:สภาวิจัยแห่งชาติ, 2516), หน้า 45

สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนในการพูด การเขียน การพิมพ์และการโฆษณา นั้น มีความผูกพันอย่างใกล้ชิดกับสิทธิของสาธารณชนที่จะรับรู้ข่าวสาร¹ กล่าวคือ โดยผลของสิทธิของสาธารณชนที่จะรับรู้ข่าวสารนั้น ทำให้เห็นกันว่าข่าวสารทุกชนิดตั้ง อยู่บนมูลฐานในการรับรู้ของประชาชน² และถูกนำมากล่าวอ้างโดยสื่อมวลชน³ ในข้อ ที่ว่าประชาชนมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะรับรู้ รับทราบเหตุการณ์ เรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้น ในสังคม ไม่ว่าที่ใด และในลักษณะใดๆ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์ ของสาธารณชนหรือที่เกี่ยวกับรัฐ ในการนี้สื่อมวลชนในฐานะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญได้ เข้า มาเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางแสวงหา นำเสนอ หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชา ชน ตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นต่างๆด้วย

การดำเนินการที่อาญาถือเป็นการกระทำอย่างหนึ่งของรัฐ ซึ่งได้กระทำไปเพื่อ ประโยชน์ของสาธารณะหรือสังคม ดังนั้น ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะรับรู้ข่าวสารคดีอา ญาต่างๆเหล่านี้ได้ โดยรัฐมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งข่าวสารต่างๆให้ประชาชนได้รับทราบไม่ว่าโดยตรง หรือโดยผ่านสื่อมวลชน ทั้งต้องอนุญาตให้สื่อมวลชนแสวงหาข่าวสารต่างๆ โดยเสรี⁴ ดังนั้น การที่สื่อมวลชนในฐานะเป็นตัวกลางได้เสนอ เผยแพร่ข่าวสาร คดีอาญาหรือการพิจารณาคดีอาญาในศาลเพื่อถ่ายทอดแก่ประชาชน จึงเป็นสิทธิประการ

¹ กุลพล พลวัน, "เสรีภาพของสื่อมวลชนในประเทศไทยในการแสวงหาข่าว สสาร", วารสารอัยการ, หน้า 15

² ประจันต์ วัลลิโก, การสื่อข่าว, หน้า 7

³ The special committee on radio, television, and the adminis-
tration of justice of Association of the Bar of the city New York,
Freedom of the Press and Fair Trial, New York and London. 1967, p. 11

⁴ กุลพล พลวัน, "เสรีภาพของสื่อมวลชนในประเทศไทยในการแสวงหาข่าว สสาร", วารสารอัยการ, หน้า 18

หนึ่งซึ่งสามารถกระทำได้ และเป็นการสนองตอบสิทธิที่จะรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน เช่นเกี่ยวกับการให้ข่าวคดีอาญา อย่างไรก็ตาม ทั้งสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน และสิทธิของสาธารณชนที่จะรับรู้ข่าวสารนี้ ก็มีไว้เป็นสิทธิเสรีภาพที่มีอยู่โดยเด็ดขาดปราศจากการควบคุมทางหนึ่งทางใด¹ แต่เป็นสิทธิเสรีภาพที่อาจถูกจำกัดได้ เช่น ในปฎิญาสาครว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ข้อ 29(2), 30 หรือในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 มาตรา 34 วรรค 2 ซึ่งมีบัญญัติถึงการจำกัดสิทธิเสรีภาพนี้ไว้ เช่น เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ หรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

ในประเทศสหรัฐอเมริกา สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนซึ่งได้รับความคุ้มครองโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 (First Amendment) นั้น กว้างขวางอย่างยิ่ง การพูด การถกเถียง การอภิปรายหรือแพร่ หรือการเสนอข่าวสาร วิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็น เรื่องราวใดๆ ถือเป็นเสรีภาพที่สมบูรณ์ (absolute freedom) โดยสื่อมวลชนมีเสรีภาพที่จะเสนอข่าวใดก็ได้ตามที่ตนเห็นว่าเหมาะสม² (all the news that fit to print) โดยมีจุดประสงค์ใหญ่คือ จะต้องไม่มีการจำกัดสิทธิการวิพากษ์วิจารณ์กิจการ ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียของสาธารณชน โดยศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกาซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้พิทักษ์รัฐธรรมนูญเอง เป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญในการธำรงรักษาสิทธิเสรีภาพนี้ไว้ให้แก่คนอเมริกัน

¹ บุญทิพย์ ม่วงจิตต์, "เสรีภาพของหนังสือพิมพ์กับความรับผิดชอบต่อประชาคมในสหรัฐอเมริกา", นิติศาสตร์, ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2521, หน้า 584

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 583

เหตุผลสำคัญที่สังคมนอเมริกันเหอคทุนการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีของประชาชนนั้น สืบเนื่องมาจากความยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม ซึ่งถือว่ามหาชนจะต้องมีอำนาจเหนือรัฐบาล และองค์กรทุกหน่วยของการปกครอง การเปิดโอกาสให้มหาชนคิดขมกลืนของรัฐบาลอย่างเสรี จึงเป็นวิธีการควบคุมให้การดำเนินนโยบายเป็นไปในทางสนองความต้องการของประชาชนที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง ในทัศนะของคนอเมริกันจึงถือว่า กลไกทั้งหมดของรัฐบาลจะอยู่เหนือคำวิพากษ์วิจารณ์ของสาธารณชนไม่ได้ เพราะมิฉะนั้นแล้ว ก็จะเป็นการเปิดทางให้กับการมีอำนาจเด็ดขาดของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือเพียงคนเดียว ลักษณะการปกครองดังกล่าว เป็นสิ่งที่คนอเมริกันถือว่าเป็นความชั่วร้ายที่ไม่สามารถทนทานได้ นอกจากนี้ การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นใดๆโดยเสรี ปราศจากอุปสรรคกีดขวาง ก็ถือกันในกลุ่มคนอเมริกันว่าเป็นหนทางที่ดีที่สุดที่ทำให้ได้มาซึ่ง สัจธรรมและความสว่างไสวของปัญญา¹

สำหรับประเทศไทย หลังจากได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็น การปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 กิจกรรมสื่อมวลชนก็เฟื่องฟูขึ้นมาก แต่ในบางครั้งเสรีภาพของสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ ต้องอยู่ภายใต้การตรวจพิจารณาของคณะกรรมการ ทั้งนี้โดยเหตุที่หนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับ เป็นของผู้มีอิทธิพลในทางการค้า หรือไม่ก็เป็นผู้มีอำนาจในทางการเมือง สื่อมวลชนโดยทั่วไปมิได้เป็นผู้แทนของประชาชน แต่เป็นเพียงผู้แทนของกลุ่มต่างๆในสังคมเท่านั้น จรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับมาตรฐานตะวันตก จึงไม่น่าแปลกประการใดเลยที่หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งจะถูกซื้อตัวด้วยวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล²

¹พณีส ทศนียานนท์, "การดงโทษการวิพากษ์วิจารณ์ หรือติชมศาลฐานละเมิดอำนาจศาลในสหรัฐอเมริกา", วารสารอัยการ 1 (สิงหาคม 2521), หน้า 19

²โกลด โสภาคย์วิจิตร, "ความหมายของสิทธิมนุษยชนและความเหมาะสมในการบังคับใช้อนุสัญญาระหว่างประเทศ", กฎหมาย 8 (ตุลาคม 2526), หน้า 90-91

ในการเสนอข่าวคดีอาญาของสื่อมวลชน ไม่ได้หมายถึงเฉพาะการเสนอข่าวสารข้อเท็จจริงให้ประชาชนได้ทราบเพียงอย่างเดียว แต่ภัยเหตุที่ยังมีการเสนอ แสดงความคิดเห็นต่างๆด้วย ในเรื่องนี้นับว่ามีอิทธิพลหรือส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้คนอย่างมาก แม้สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนในการเสนอข่าว วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นจะเป็นสิทธิเสรีภาพที่สำคัญที่จะต้องหวงแหนรักษาเอาไว้ เช่น เกี่ยวกับการให้ข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เป็นไปตามสิทธิที่จะรู้ของสาธารณชน อย่างไรก็ตาม ไรท์ก็ จะต้องไม่ลืมว่าสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของเสรีภาพและความอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี (free and independent judicial) ก็คือความยุติธรรมที่ทุกคนเรียกร้องหา¹ โดยมีวัตถุประสงค์ของการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลยุติธรรมตามกฎหมาย คือ การป้องกันมิให้กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีในศาล ตกอยู่ภายใต้แรงกดดัน หรืออิทธิพลของเรื่องราวหรือประชาชนภายนอกให้มากที่สุด เท่าที่จะมากได้² กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายทั้งปวง ถือเป็นหลักประกันว่า ผู้ถูกกล่าวหาจะได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยลูกขุนและผู้พิพากษาที่เที่ยงธรรม ปราศจากความมีอคติ ลำเอียง และจำกัดเฉพาะข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องโดยตรงในคดี ไม่ให้มีอารมณ์หรือแรงกดดันจากภายนอก โดยไม่ต้องคำนึงถึงชื่อเสียง (reputation) ข่าวลือ (rumor) หรือการกระทำครั้งก่อนๆของผู้ถูกกล่าวหาในอดีต การให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญา หรือการพิจารณาคดีอาญาในศาล ก็มักจะเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้อยู่เสมอ จึงเป็นสิ่งที่ต้องแหลมและอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้เกี่ยวข้องในคดีอาญาซึ่งได้แก่ สิทธิของผู้ถูกกล่าวหา สิทธิของโจทก์หรือผู้เสียหาย สิทธิหรือประโยชน์ของรัฐ ตลอดจนความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา โดยเฉพาะการให้หรือเสนอข่าวคดีอาญาที่อาจเป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาที่ได้รับ

¹ William A. Hachten, The Supreme court on freedom of the press, p. 87

² ฟิลิป ทัตตันยานนท์, "การลงโทษการวิพากษ์วิจารณ์ หรือตีพิมพ์ศาลฐานละเมิดอำนาจศาลในสหรัฐอเมริกา", วารสารอัยการ, หน้า 19

การสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม การให้ข่าวหรือเสนอข่าวค่านิยมหลัง เพราะคดีอาญานั้นอาจถูกยุบอาวมณผู้พบเห็นด้วยการให้ข่าวหรือเสนอข่าวค่านิยมหลัง (background) รอบๆของการกระทำความคิด ปลูกเร้าให้สาธารณชนแสดงประชามติของสังคม แสดงความโกรธแค้น ก่อให้เกิดปฏิกิริยาของสังคมต่อผู้ถูกกล่าวหา นั้น จนกลายมาเป็นมติมหาชนเรียกร้องให้มีการแก้แค้นตอบแทน เป็นผลให้รัฐจำต้องเอนดูตามเพื่อบรรเทาความรุนแรงทางอาวมณ ซึ่งยังผลให้ความยุติธรรมอาจสูญเสียไป

จากการศึกษาของ Alferd Friendly และ Donald L. Goldfarb พบว่าการให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญาหรือข่าวการพิจารณาคดีอาญาในศาลนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อหลักการ 2 ประการ คือ¹

1. เป็นการชักนำความคิดของลูกขุน หรือผู้พิพากษาให้คล้อยตามนอกห้องพิจารณาคดี โดยการให้ข่าวสารและความคิดเห็นที่ไม่เป็นการพิจารณาคดีโดยกระบวนการยุติธรรม เช่น การเสนอข่าวพยานหลักฐานที่ไม่อาจนำเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลได้ ภายใต้กฎข้อบังคับเพื่อการพิจารณาพิพากษาความผิด หรือบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาอย่างเป็นธรรม

2. การเสนอข่าวนั้น เป็นการสร้างบรรยากาศของความกดดันทั่วไปในสังคม โดยการสนับสนุน (sheer) หรือการพิมพ์โฆษณาเกี่ยวกับคดีตามความคิดเห็นของตน ซึ่งมีแนวโน้มว่าเป็นการชักขวางวัตถุประสงค์ของการพิจารณาพิพากษาคดีโดยคณะลูกขุนและศาล และเป็นการทำลายการพิจารณาคดีให้เห็นว่าไม่สามารถดำเนินไปได้โดยปราศจากความมีอคติ ล่าเอียง

¹Alferd Friendly & Donald L. Goldfarb, Crime and Publicity,

จากที่กล่าวมานี้ชี้ให้เห็นว่า แม้สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสาร จะเป็นสิทธิเสรีภาพที่พึงได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มากที่สุด ภายใต้ขอบแห่งความยุติธรรมในสังคมประชาธิปไตย แต่ก็มิได้หมายความว่าสื่อมวลชนจะสามารถใช้สิทธิเสรีภาพของตนได้อย่างกว้างขวางปราศจากขอบเขต และโดยไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น โดยเฉพาะการใช้สิทธิเสรีภาพในการเสนอข่าวคดีอาญา ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา ที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม ซึ่งถือกันว่า แม้สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนในการเสนอข่าว วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น และสิทธิของสาธารณชนที่จะรับรู้ข่าวสาร จะเป็นสิทธิเสรีภาพที่สำคัญที่จะต้องหวงแหนรักษาเอาไว้ แต่สิทธิเสรีภาพเหล่านี้ก็มีใช้สิ่งที่จะทำลายรากฐานของระบบกฎหมายลงได้ นั่นคือ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ ความลำเอียง สื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นวิทยุ หนังสือพิมพ์ ล้วนเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นจะขาดเสียไม่ได้สำหรับสังคมที่พัฒนา แต่ก็ไม้อาจจะใช้สิทธิเสรีภาพนี้ เพื่อปลุกเร้าความรุนแรงเคืองให้แก่ประชาชน และก่อให้เกิดความมีอคติต่อผู้ถูกกล่าวหา¹ การเปิดโอกาสให้มีการถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างกว้างขวางเสรีนั้น ไม่ได้รวมไปถึงการปล่อยให้มีการถกเถียงกันไต่จนเป็นอันตรายต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่อยู่ต่อหน้าศาล² สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนนั้น แม้จะได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แต่ก็ไม้อาจใช้สิทธิเสรีภาพนี้ไปในทางที่ขัดต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นสิทธิเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

¹ Charles W. White, "Newspaper and Radio Coverage of criminal trial : A modern Dilemma", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police science Vol. 41, 1950, p. 306

² Frank Thayer, Legal control of the press, p. 590

เช่นเดียวกันได้¹

นอกจากนี้ ในการเสนอข่าวคดีอาญาของสื่อมวลชน ยังมีข้อสังเกตว่า เนื่องจากการดำเนินกิจการของสื่อมวลชนยังคงควบคุมกับธุรกิจการค้า ในการเสนอข่าวแต่ละวันจะเลือกเสนอข่าวที่คิดว่าประชาชนสนใจ ข่าวอาชญากรรมก็เป็นข่าวประเภทหนึ่งที่ประชาชนให้ความสนใจ² และดูเหมือนจะเป็นข่าวที่หนังสือพิมพ์ให้เนื้อที่สำหรับลงมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ประเภทที่มีเนื้อหาเร้าอารมณ์ผู้อ่าน³ ทั้งหากบุคคลหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องในคดีไม่ว่าจะเป็นผู้ถูกกล่าวหา โจทก์หรือผู้เสียหาย หรือพยานเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่เด่น เป็นคนดีใหญ่โตและมีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ หรือเป็นคดีที่น่าสยดสยองแล้ว ข่าวสารคดีอาญานั้นก็ยังมี ความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจของประชาชนยิ่งขึ้น

ฉะนั้น เพื่อผลประโยชน์ในทางการค้าที่สื่อมวลชนจะได้รับ ในการเสนอข่าวคดีอาญาในรูปแบบต่างๆจึงต้องมีการประโคมข่าวใหญ่โต เช่น พาดหัวข่าวใหญ่โต ให้ดูเด่นเด่น สร้างความดึงดูดใจของผู้อ่าน บางครั้งทำให้ผู้อ่านคาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้าได้ทันทีจากการพาดหัวข่าว และอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจไปว่าผู้ถูกจับถูกกล่าวหา นั้นเป็นผู้กระทำความผิดในเรื่องนั้น มีการลงรูปหรือแพร่ภาพของผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้เสียหาย นอกจากนี้ ในเนื้อหาของข่าวนั้น คุณลักษณะของข่าวที่ได้รับการเน้นหนักเป็นพิเศษ โดยนักข่าวก็คือ ภูมิหลังของข่าว (background) ซึ่งถือกันว่าเป็นมิติที่ 4 ของ

¹ Alfred Friendly & Donald L. Goldfarb, Crime and Publicity, p. 118

² วจิตลักษณ์ แสงจุไร, ระบบสื่อสารมวลชนเปรียบเทียบ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 81

³ ชวรัตน์ เชิดชัย, การสื่อข่าว, (ภาควิชาการหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ แผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521), หน้า 108

ชาว¹ โดยการพิจารณาว่าชาวสำคัญขึ้นโลกที่ได้รับการเสนอออกไปสู่ผู้อ่านโลกๆ ปรากฏจากการแสดงความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และปรากฏจากเครื่องชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกับชาวอื่น ถือว่าชาวขึ้นนั้นมีความสมบูรณ์เพียงครึ่งเดียว ดังนั้น ในการเสนอชาวจึงจะไม่เสนอข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่มองเห็นเท่านั้น แต่จะให้รายละเอียดหรือแสดงความสัมพันธ์ในอดีต(ถ้าหากมี) และชี้ทิศทางให้เห็นว่าอะไรจะเกิดขึ้นหรือกระทบกระเทือนอย่างไรในอนาคต² เพื่อเพิ่มความสนใจให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อหวังจะให้ประชาชนสนใจข้ออ่าน อันเป็นการเพิ่มยอดในการจำหน่าย โดยไม่มีใครจะคำนึงถึงหรือรับผิดชอบในการเสนอชาวที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาและใจทักหรือผู้เสียหายเท่าใดนัก เช่น การเสนอชาวเจาะลึกถึงชื่อเสียง เกี่ยวกับประวัติส่วนตัวหรือครอบครัว ลักษณะนิสัย การกระทำความผิดครั้งก่อนๆ มีการตั้งข้อสังเกต วิพากษ์วิจารณ์ไปตามอารมณ์ของผู้รายงานชาว เป็นต้น

นอกจากนี้ การเสนอชาวในบางกรณีจะพบว่า ไม่มีการแยกข่าวสารข้อเท็จจริงกับการแสดงความคิดเห็นออกจากกัน การเสนอความคิดเห็นมักจะปะปนไปกับข่าวสารข้อเท็จจริง ซึ่งอาจทำให้ข่าวสารนั้นถูกบิดเบือนไปจากความจริง ในข้อนี้เองเป็นเรื่องที่มีอิทธิพลต่อผู้อ่านเป็นอย่างมาก เพราะผู้อ่านไม่ได้เฉลียวใจเลยว่าเป็นความคิดเห็น ในบางครั้ง หนังสือพิมพ์ก็มักทำตัวเป็นผู้วิพากษาเสียเอง ขาดความรับผิดชอบ ในหลายๆกรณีอาจเขียนข่าวหรือวิพากษ์วิจารณ์จนทำให้ผู้อ่านเข้าใจหรือรู้สึกว่าคุณวิรูทธิบางคนเป็นอาชญากร หรือผู้ต้องหามบางคนได้ประกอบอาชญากรรมแล้วร้ายกว่าที่เป็นจริง³ และโดยทั่วไป ประชาชนผู้อ่านก็มีแนวโน้มที่จะอ่านในสิ่งที่เขาสนใจและ

¹ ประจันต์ วัลลิโก, หลักการเขียนข่าว, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาดัชธรรมศาสตร์, 2519), หน้า 14

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 171

³ สภาวิจัยแห่งชาติ, รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "ปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม", สภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2524, หน้า 122

เห็นชอบด้วย ไม่ถูกชักจูงตามความคิดเห็นที่ตรงข้าม แต่จะยึดมั่นในความเชื่อซึ่งเดิม
 ของตน และหนังสือพิมพ์ก็มักจะสร้างความพอใจตามความคิดเห็นของประชาชนผู้อ่านเสีย
 มากกว่าที่จะให้ความคิดเห็นที่ตรงข้าม หรือปลูกฝังความเชื่อให้ใหม่¹ ดังนั้น การ
 เสนอข่าวของสื่อมวลชน จึงเป็นการเสริมสร้างความเชื่อของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และ
 เมื่อพิจารณาในแง่นี้อาจกล่าวได้ว่า การเสนอข่าวก็คืออาญาของสื่อมวลชนที่ยังคงดำเนิน
 ควบคู่กับธุรกิจทางการค้าเช่นนี้ ก็อาจเป็นปัจจัยภายนอกประการหนึ่ง ที่อาจส่งผลกระทบต่อ
 กระบวนการต่อสิทธิของผู้เกี่ยวข้องในคดีอาญา และการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา

อย่างไรก็ดี การเสนอข่าวคดีอาญา หรือการพิจารณาคดีอาญาในศาล ก็อาจ
 ไม่เป็นผลร้ายเสมอไป เพราะหากเป็นการเสนอข่าว วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น
 โดยสุจริต เป็นธรรม และเพื่อประโยชน์แก่สาธารณชน ซึ่งมีได้ทำให้การพิจารณาคดีเสีย
 ความเที่ยงธรรม ก็เป็นสิทธิประการหนึ่งที่สามารถกระทำได้ เช่น การเสนอข่าวที่
 เป็นการเตือนให้ประชาชนทราบถึงความเคลื่อนไหวของอาชญากรรมที่มีอยู่ หรือห้าม
 ปราบมิให้เกิดอาชญากรรม โดยรายงานให้ประชาชนทราบถึงผลที่ผู้กระทำผิดความผิดได้รับ
 เป็นต้น ซึ่งการกระทำนี้ก็ได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
 329(3)(4) ซึ่งบัญญัติว่า "ผู้ใดแสดงความคิดเห็น หรือข้อความโดยสุจริต... (3) ที่
 ชมก้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำได้ หรือ
 (4) ในการแจ้งข่าวสารก้วยความเป็นธรรมเรื่องคำเนิการอันเบ็ดเตล็ดในศาล หรือ
 ในที่ประชุม ผู้ที่นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท"

3.1.2 การพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย

โดยทั่วไป การพิจารณาคดีอาญาในศาลจักต้องกระทำโดยเปิดเผย
 ต่อหน้าจำเลย และประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาคดีได้ ไม่ว่าจะ
 เป็นการรับรู้อย่างตนเองก้วยการเข้าไปนั่งฟังการพิจารณาคดีโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องปฏิบัติ

¹ Alfred Friendly & Donald L. Goldfarb, Crime and Publicity,

ความระเบียบหรือข้อบังคับที่ศาลกำหนด หรือจะเป็นการรับรู้โดยผ่านสื่อมวลชนซึ่งเป็นผู้แทนเข้าไปร่วมฟังการพิจารณาแล้วถ่ายทอดออกมา¹

ในสหรัฐอเมริกา ได้มีการกล่าวถึงสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย (Right to a public trial) ในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 (Sixth Amendment) ได้บัญญัติรับรองว่า "บุคคลที่ถูกฟ้องในคดีอาญาจะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเปิดเผย..." สำหรับประเทศไทย ก็ได้กล่าวถึงสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยนี้ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 วรรคแรก ซึ่งบัญญัติว่า "การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้กระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น..."

การพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ การรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน เพราะปัจจุบันในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นที่ยอมรับว่า สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยนี้ สามารถแยกเป็นเสมือนสิทธิ 2 ประการตามวัตถุประสงค์และความจำเป็น กล่าวคือ 1) หมายถึงเป็นสิทธิของจำเลยในคดีอาญา และ 2) หมายถึงเป็นสิทธิของสาธารณชน²

ในความหมายที่เป็นสิทธิของจำเลยในคดีอาญานั้น มุ่งพิจารณาถึงประโยชน์ที่จำเลยจะมีโอกาสโต้แย้ง หรือกล่าวอ้างพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนต่อหน้าศาลและต่อหน้าประชาชน เพื่อเป็นประจักษ์พยานในความบริสุทธิ์ของจำเลย และเป็นหลักประกันว่าจำเลยจะไม่ถูกข่มขู่ ถูกกลั่นแกล้ง หรือถูกพิจารณาคดีตามอำเภอใจทำให้ไม่ได้

¹คณิง ฉาไชย, คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรสาส์น, 2525), หน้า 77

²Harold Shapiro, "Right to a public trial", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police science Vol. 41, 1951, p. 782-787

รับความเป็นธรรม ทั้งนี้เนื่องจากมีบุคคลอื่นร่วมให้การพิจารณาคดีด้วย¹ นอกจากนี้ยังเป็น การป้องกันพยานเบิกความเท็จ² โดยมีเหตุผลว่า ประชาชนที่เข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีนั้น จะเป็นผู้คอยควบคุมและอยู่เหนือพยานผู้เบิกความ ทำให้พยานผู้เบิกความในคดีนั้นไม่กล้า หรือเกรงกลัวที่จะเบิกความเท็จ เพราะไม่มั่นใจว่าในกลุ่มประชาชนที่เข้าร่วมฟังการพิจารณาคดีจะมีผู้รู้ความจริงอยู่หรือไม่ เหล่านี้ล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ตัวจำเลย เป็นการให้ความคุ้มครองในการที่จะได้รับการพิจารณาโดยถูกต้อง และเที่ยงธรรม

ส่วนในความหมายที่เป็นสิทธิของสาธารณชนนั้น โดยพิจารณาว่าการพิจารณาคดีอาญาในศาล ไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องเฉพาะสิทธิหรือประโยชน์ส่วนบุคคลของจำเลยเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงถือว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งหมดที่อยู่ร่วมในสังคม³ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยนี้ จึงมิได้ถือเป็นสิทธิเฉพาะแก่จำเลยในคดีอาญาเท่านั้น ยังถือว่าเป็นเสมือนสิทธิของสาธารณชน ที่มีขึ้นเพื่อประสงค์จะคุ้มครองสาธารณชนด้วย⁴ โดยสาธารณชนมีสิทธิที่จะตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ รวมทั้งงานด้านบริหารกระบวนการยุติธรรม อันเป็นการยับยั้งการใช้อำนาจทางตุลาการที่มีขอบ โดยการเปิดเผยให้ประชาชนได้รับรู้ถึงการปฏิบัติงานของฝ่ายตุลาการ และของพนักงานอัยการในแต่ละคดีที่นำขึ้นสู่ศาล ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน ประกอบกับสาธารณชนมีสิทธิที่จะรับรู้อาสา (Right to know) รับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการพิจารณาคดีอาญาในศาล⁵

¹ กุลพล หล้วน, "ลักษณะทั่วไปของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(3)", วารสารอัยการ 4 (เมษายน 2524), หน้า 24

² Harold Shapiro, "Right to a public trial", p. 784

³ Luder and Gilbert, Corpus Juris Secundum (Vol.23), p. 833

⁴ Ibid., p. 860

⁵ Harold Shapiro, "Right to a public trial", p. 785

ดังนั้น สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย จึงมีความหมายรวมไปถึงว่าเป็นเสมือนสิทธิของสาธารณชน ที่จะเข้ามาร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีอาญาด้วยอย่างเสรี¹ ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามาร่วมรับรู้ด้วยตนเอง หรือจะเป็นการรับรู้โดยผ่านสื่อมวลชน ซึ่งเป็นผู้แทนเข้าไปร่วมฟังการพิจารณาคดีแล้วถ่ายทอดออกมา ในคดี Richmond Newspaper Inc. v. Virginia (1980) ศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกา ได้วางหลักว่า สาธารณชนและสื่อมวลชน (the public and press) มีสิทธิในการเข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีอาญาในศาลได้ ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 (First Amendment) เสรีภาพในการพูด หรือการพิมพ์โฆษณา² ไม่อาจถูกจำกัดคัดค้านได้โดยการพิจารณาคดีลับ (closed trial) เว้นเสียแต่จะมีเหตุผลที่จำเป็น (compelling reason) ให้กระทำได้³ โดยศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกาได้กล่าวถึงเหตุผล 2 ประการว่า ประวัติศาสตร์ของการพิจารณาคดีอาญาในแองโกลอเมริกัน มีขึ้นพร้อมกับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย ที่จะไม่ขัดขวางสาธารณชนในการเข้าร่วมรับรู้การพิจารณาคดี การพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย มิใช่เป็นเพียงสิ่งประกอบเข้ามาของระบบกล่าวหาเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่สมบูรณ์และไม่อาจแบ่งแยกได้จากกระบวนการพิจารณาคดีอาญา และบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 (First Amendment) โดยนัยแล้วเป็นการห้ามรัฐมิให้พิจารณาคดีอาญาโดยลับ เสรีภาพในการพูด หรือการพิมพ์โฆษณา สามารถกล่าวได้ว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิของทุกคนที่จะเข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีได้อย่างเสรี³

¹American Jurisprudence (Vol. 21), p. 298-299

²Gerald D. Robil, Introduction to Criminal Justice System, Third Edition Harper & Row, Publishers, New York, 1987, p. 276

³ibid.

ในความหมายที่เป็นเสมือนสิทธิของสาธารณชนนี้ เป็นการพิจารณาว่า ผลประโยชน์ของสาธารณชนบางประการ เป็นสิ่งที่แยกแตกต่างจากผลประโยชน์ของจำเลย ในคดีอาญา แม้ว่าสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยนี้ จะหมายถึงเป็นสิทธิของจำเลยในคดีอาญากฎ และจำเลยสามารถสละสิทธินี้ได้ เพราะถือว่าเป็นสิทธิของจำเลยที่จะตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของตนเองในการไม่ใช้สิทธินี้ แต่ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่า การพิจารณาคดีนั้นจะต้องเป็นการพิจารณาคดีลับตามคำร้องขอของจำเลย เพราะศาลยังจะต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์ของสาธารณชน ในการเข้าร่วมรับรู้การพิจารณาคดีซึ่งหน้าหนักประกอบด้วย และหากพิจารณาแล้วเห็นว่า ผลประโยชน์ของสาธารณชนมีน้ำหนักมากกว่า และการที่จำเลยสละสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยนั้น ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใดแก่ตัวจำเลย ศาลก็อาจปฏิเสธคำร้องขอ และให้ดำเนินการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยต่อไป

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย ในความหมายที่เป็นเสมือนสิทธิของสาธารณชนนี้ จึงมีความผูกพันอย่างใกล้ชิดกับสิทธิของสาธารณชนที่จะรับรู้ข่าวสาร และถูกนำมากล่าวอ้างโดยสื่อมวลชนในการเสนอข่าวการพิจารณาคดีอาญา¹ ทั้งนี้เพราะถือว่า สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยนั้น หากถูกสกัดกั้นให้น้อยลง เท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ในการเข้าร่วมรับรู้และเสนอข่าวการพิจารณาคดีอาญาให้ลดน้อยลง ไปด้วย²

จากแนวความคิดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผยนั้น ถือเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งเป็นทั้งหลักประกันความยุติธรรมสำหรับจำเลย และเป็นเสมือนสิทธิของสาธารณชนในด้านการเสนอและรับรู้ข่าวสาร โดยประชาชนและสื่อมวลชนสามารถเข้าร่วมรับรู้

¹George T. Felkense, Constiution Law for Criminal Justice, New Jersey, Pretice-Hall Inc, 1973, p. 303

²Luder and Gilbert, Corpus Juris Secundum(Vol. 23), p. 861

การพิจารณาคดีอาญาได้โดยเสรี ปัญหาที่ตามมาก็คือ การที่สื่อมวลชนสามารถเข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีอาญา และนำเสนอข่าวต่อประชาชนจะสามารถทำได้เพียงใด จะหมายรวมถึงการถ่ายภาพ หรือถ่ายทอดการพิจารณาคดีด้วยวิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนการพิจารณาคดีโดยทางหนังสือพิมพ์ (trial by newspaper) ด้วยหรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย สมควรจะมีขอบเขตกว้างขวาง รวมถึงการถ่ายภาพ หรือถ่ายทอดการพิจารณาคดีด้วยวิทยุ โทรทัศน์ และทางหนังสือพิมพ์ด้วยหรือไม่ ในเรื่องนี้ยังมีข้อโต้แย้งกันอย่างกว้างขวางถึงความถูกต้อง เหมาะสม ทั้งที่เป็นการสนับสนุนและคัดค้าน ซึ่งต่างฝ่ายก็มีเหตุผลสนับสนุน¹

ฝ่ายที่สนับสนุนให้มีการถ่ายภาพ หรือถ่ายทอดการพิจารณาคดีอาญาในศาลด้วย วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์นั้น ให้เหตุผลว่า การถ่ายภาพหรือถ่ายทอดนั้น เป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของกระบวนการยุติธรรม และการดำเนินคดีอาญา โดยอ้างถึงสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย และสิทธิของสาธารณชนที่จะรับรู้ข่าวสาร²

ส่วนฝ่ายที่คัดค้าน ซึ่งเป็นความเห็นของนักนิติศาสตร์ส่วนใหญ่ ให้เหตุผลว่า ถึงแม้จะได้มีการรับรองสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนในการเสนอข่าว วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ตลอดจนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้การพิจารณาคดีอาญาในศาลได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย และเป็นการสนองตอบสิทธิของสาธารณชนที่จะรับรู้ข่าวสาร แต่การที่จะกล่าวอ้างถึงสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย เพื่อให้หมายรวมไปถึงการถ่ายภาพ หรือถ่ายทอดการพิจารณาคดี

¹โปรคตุ นวพงษ์ บุญยสิทธิ์, การเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา, วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท แผนกวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2529, หน้า 115

²Felkense, Constiution Law for Criminal Justice, p. 303

ภัยวิทย์ โทรทัศน์ หรือทางหนังสือพิมพ์นั้น ยังเป็นสิ่งที่คลาดเคลื่อนอยู่ ทั้งนี้เพราะ
 แนวความคิดของการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผยนั้น ไม่ได้หมายความว่า สาธารณชน
 ในสังคมจะสามารถเข้าร่วมรับรู้เห็น หรือฟังการพิจารณาคดีได้ทุกคน การพิจารณาคดี
 อาญาโดยเปิดเผยนั้น เป็นสิ่งที่จักต้องมีอยู่และให้เปิดเผย เสียยิ่งกว่าที่จะเป็นการพิจารณา
 คดีลับ¹ สิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย ไม่ได้ให้สิทธิ
 เสรีภาพแก่สื่อมวลชน ที่จะแสวงหาประโยชน์จากตัวเขาด้วยการถ่ายภาพ หรือแพร่ภาพ
 โดยปราศจากความสมัครใจของเขาได้² การพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย เป็นหลัก
 ประกันที่สำคัญ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ในห้อง
 พิพากษาที่เหมาะสม ส่ง่างาม สำหรับการพิจารณาบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด
 อาญา ไม่ใช่ทางหน้าหนังสือพิมพ์หรือจอโทรทัศน์ สื่อมวลชนไม่มีสิทธิหรือเอกสิทธิ์พิเศษ
 ใดๆที่ได้รับในการเสนอข่าวการพิจารณาคดีอาญา สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน กับสิทธิ
 ของบุคคลอื่นๆในสังคมในการเข้าร่วมรับรู้การพิจารณาคดีอาญาในศาล ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า
 กัน และอาจถูกจำกัดได้เพื่อความเหมาะสม เช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป³ และการ
 ที่กล่าวอ้างถึงสิทธิของสาธารณชนในการรับรู้ข่าวสารนั้น คณะกรรมาธิการคดีดอมสัง
 หารประธานาธิบดีเคนเนดี ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ตอนหนึ่งว่า คณะกรรมาธิการยอมรับ
 ว่าประชาชนชาวอเมริกันและทั่วโลก ต่างให้ความสนใจอย่างมากในการเรียนรู้ถึงเหตุ
 การณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดอมสังหารประธานาธิบดี รวมทั้งรับรู้ถึงการดำเนินคดีของรัฐใน
 การสืบสวน สอบสวน และความคืบหน้าของการดำเนินคดีดังกล่าว และมีสิทธิที่จะรับ
 รู้ถึงเรื่องราวเกี่ยวกับออสวอลด์ผู้ต้องหา และการรวบรวมพยานหลักฐานที่เพียงพอ ใน
 การฟ้องร้องออสวอลด์ในความผิดฐานฆ่าคนตาย แต่สื่อมวลชนและประชาชนก็ไม่มีสิทธิ
 ที่จะรู้ถึงรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับพยานหลักฐาน ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รวบรวมเพื่อยัน

¹Frank Thayer, Legal control of the press, p. 595

²Luder and Gilbert, Corpus Juris Secundum (Vol.23), p. 862

³Ibid.

ก่อนออกสวอลค์ ไม่ต้องสงสัยเลยว่า ประชาชนย่อมให้ความสนใจในการเปิดเผยเรื่องราวเหล่านี้ แต่ความอยากรู้อยากเห็นเช่นนี้ ก็ไม่ควรจะถือว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องเสียสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม¹ สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม ปราศจากความมีอคติ ล่าเอียง ตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6. (Sixth Amendment) พึงได้รับการสนับสนุนส่งเสริม เช่นเดียวกับสิทธิของสาธารณชนที่จะรับรู้ข่าวสาร²

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการแสดงให้เห็นว่า การพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีจะถูกนำมากล่าวอ้างโดยสื่อมวลชนในประการที่ว่า การเสนอข่าวการพิจารณาคดีอาญาสามารถกระทำได้เต็มที่ รวมทั้งการถ่ายภาพ หรือถ่ายทอดการพิจารณาคดีด้วยวิทยุ โทรทัศน์ หรือทางหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยของสาธารณชน และสิทธิของสาธารณชนที่จะรับรู้ข่าวสาร ซึ่งหากเป็นเช่นนี้แล้ว ย่อมเป็นการง่ายที่การเสนอข่าวการพิจารณาคดีอาญาโดยการถ่ายภาพ หรือถ่ายทอดทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือทางหนังสือพิมพ์นั้น จะส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้เกี่ยวข้องในคดีอาญา โดยเฉพาะสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม ปราศจากความมีอคติ ล่าเอียง นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวไว้ว่า การกระทำเช่นนั้นจะทำให้ศาลกลายเป็นเวทีการแสดงไป และยังอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้พิพากษาได้ กล่าวคือ แทนที่จะเป็น "การควบคุมโดยสาธารณชน" ก็จะกลายกลายเป็น "การครอบงำโดยสาธารณชน" ไป³

¹Alfred Friendly & Donald L. Goldfarb, Crime and Publicity, p. 315-316

²Nelson & Teeter, Law of Mass communication, p. 258

³คดี ๗ นคร, "ฐานะของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา", บทบัญญัติ, หน้า 19

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การพิจารณาภาคีอาญาโดยเปิดเผยนั้น เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเสนอและรับรู้ว่าสารคดีอาญา ทั้งนี้เพราะ การเสนอและรับรู้ว่าการพิจารณาภาคีอาญาจะสามารถกระทำได้น้อยเพียงใด ยิ่งขึ้นอยู่กับขอบเขตของการพิจารณาภาคีอาญาโดยเปิดเผยด้วยว่า เป็นไปอย่างกว้าง หรือแคบ และหากขอบเขตของการพิจารณาภาคีอาญาโดยเปิดเผย เป็นไปอย่างกว้างที่สุด ซึ่งอาจหมายความรวมถึง การเสนอข่าวการพิจารณาภาคีอาญาด้วยการถ่ายภาพ หรือถ่ายทอดทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือทางหนังสือพิมพ์ด้วยแล้ว การพิจารณาภาคีอาญาโดยเปิดเผยในความหมายเช่นนี้ ก็อาจถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีส่วนสนับสนุนการเสนอข่าวคดีอาญา และส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาได้ ก็จะต้องชี้ให้เห็นต่อไป

จากที่ได้อธิบายมา ถึงปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการให้ข่าวคดีอาญานั้น จะเห็นได้ว่า การเสนอข่าวคดีอาญาของสื่อมวลชน และการพิจารณาภาคีอาญาโดยเปิดเผยล้วนเป็นปัจจัย หรือสาเหตุสำคัญซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิและสถานะส่วนบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา สิทธิของโจทก์หรือผู้เสียหาย สิทธิหรือประโยชน์ของรัฐ ตลอดจนความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในทำนองเกี่ยวกับการให้ข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม หากใครกระทำไปในลักษณะที่เกินขอบเขต โดยเฉพาะสื่อมวลชนนั้น ในฐานะที่เป็นสื่อกลางที่ทำหน้าที่เสนอข่าวสารสู่ประชาชน ซึ่งการเสนอข่าวสารนั้น ก็ไม่เพียงนำเสนอข้อเท็จจริง หรือข่าวสารเหตุการณ์แต่อย่างใด หากยังมีการเสนอความคิดเห็นปะปนด้วย ในขั้นนี้ก่อให้เกิดอิทธิพล หรือผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้คนอย่างมาก โดยเฉพาะผลกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์ของบุคคลผู้เกี่ยวข้องในคดีอาญา ตลอดจนความศรัทธาเชื่อมั่นต่อการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาของรัฐโดยส่วนรวม อย่างไรก็ดี หากว่าการให้ข่าว หรือเสนอข่าวคดีอาญา และการพิจารณาภาคีอาญาโดยเปิดเผยกระทำไปในลักษณะที่มีความพอเหมาะพอดี ก็ย่อมไม่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์ของบุคคลอื่น ๆ ในคดีอาญาถึงกล่าวแต่ประการใด

3.2 ผลกระทบท่างกฎหมายต่อสิทธิและสถานะของผู้ถูกกล่าวหา

ผลกระทบท่างกฎหมายจากการให้ข่าว หรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชน ต่อสิทธิและสถานะของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ในส่วนนี้อาจแบ่งได้ เป็น 3 กรณี คือ

1. ผลกระทบต่อสิทธิและสถานะของผู้ถูกกล่าวหาในฐานะที่เป็น
มนุษย์
2. ผลกระทบต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้รับการสันนิษฐานว่าเป็น
ผู้บริสุทธิ์
3. ผลกระทบต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดย
เที่ยงธรรม

3.2.1 ผลกระทบต่อสิทธิและสถานะของผู้ถูกกล่าวหาในฐานะที่เป็นมนุษย์

การให้ข่าว หรือเสนอข่าวเกี่ยวกับคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสื่อมวลชน ย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิและสถานะของผู้ถูกกล่าวหา ในฐานะที่เป็น ผู้ทรงไว้ซึ่งสิทธิในชื่อเสียง เกียรติคุณ ที่ทุกคนมีอยู่เนื่องจากความเป็นมนุษย์ มีอิสระ และความเสมอภาคในเกียรติศักดิ์ และสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่เท่าเทียมกัน ซึ่งในปฎิญาสากรว่าด้วยสิทธิมนุษยชนก็ได้บัญญัติ รับรองไว้ในข้อ 1, ข้อ 6 และข้อ 7 นับเป็นหลักสากลที่นานาประเทศต่างให้การยอมรับ ทั้งในปัจจุบัน สถานะของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาไม่ถือว่าเป็น "กรรมใน คดี" อีกต่อไป แต่มีสถานะเป็น "ประชาชนในคดี" มีสิทธิต่างๆในอันที่จะสามารถ ก่อสูคดีได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ในการปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาจะใช้วิธีการที่ทำให้ผู้ถูก กล่าวหาตกเป็นกรรมในคดีไม่ได้¹

¹ คณิต ๗ นคร, "วิธีพิจารณาความอาญาไทย : หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติ ที่ไม่ตรงกัน", วารสารนิติศาสตร์ 15 (กันยายน 2528), หน้า 4

ในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ข่าว หรือเสนอข่าวเกี่ยวกับคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชนนั้น หลายๆกรณีจะพบว่า ไม่ใคร่จะคำนึงถึงสิทธิและสถานะของผู้ถูกกล่าวหาในส่วนนี้ เช่น การแถลงให้ข่าวแก่สื่อสารมวลชนถึงการจับกุมคนร้ายได้ และมีการลงรูป หรือแพร่ภาพของผู้ถูกกล่าวหาทางหน้าหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ ในระหว่างถูกจับกุม ควบคุมตัว หรือในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล โดยเฉพาะการแถลง หรือให้ข่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจในชั้นก่อนก่อนเฝ้าคดี ในทางปฏิบัติก็ยังมี การกระทำที่ไม่สอดคล้องกับหลักการนี้ เช่น การนำผู้ต้องหาที่ถูกเอาป้ายชื่อแผ่นโต ความสมควรแขวนคอออกแสดงตัวให้สัมภาษณ์ ให้ข่าวแก่สื่อมวลชน¹ หรือการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจอนุญาตให้สื่อมวลชนถ่ายภาพ บันทึกเทปโทรทัศน์และสัมภาษณ์ผู้ต้องหาภายหลังจับกุมตัวและนำออกเผยแพร่สู่ประชาชน ซึ่งการกระทำเช่นนี้ เท่ากับเป็นการประจานผู้ถูกกล่าวหาต่อสาธารณชน เป็นการทำลายเกียรติยศ ชื่อเสียงของผู้ถูกกล่าวหา ทำให้ค่าหรือราคาของผู้ถูกกล่าวหาในทางสังคมหรือศีลธรรมหมดไป หรือลดน้อยลง และหากว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีได้ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิด เมื่อนำรูปของผู้ถูกกล่าวหาไปลง หรือแพร่ภาพโฆษณา บุคคลที่เฝ้ามองเห็นก็จะเกิดความรู้สึกในทางไม่ดีต่อเขา ทำให้เขาได้รับความมัวหมองติดตัว และแม้ว่าศาลจะมีคำพิพากษาว่ามีความผิด ก็ไม่ได้หมายความว่า สิทธิในชื่อเสียง เกียรติคุณในฐานะที่เป็นมนุษย์ของผู้ถูกกล่าวหาจะสูญสิ้นไป เขายังทรงไว้ซึ่งเกียรติยศ ชื่อเสียง และชอบที่จะได้รับการยอมรับนับถือและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่เท่าเทียมกันตลอดไปอยู่นั่นเอง ทั้งในปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนก็ได้ย้ำถึงหลักการนี้ไว้ในข้อ 30 ว่า "ไม่มีทิดใดในปฎิญญาที่อนุญาตว่าให้สิทธิใดๆ แก่รัฐ หมู่คน หรือบุคคลใดในอันที่จะดำเนินกิจกรรมใดๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิเสรีภาพที่กำหนดไว้ ณ ที่นี้" อันเป็นการแสดงให้เห็นว่า สิทธิในชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลในความเป็นมนุษย์ไม่อาจสูญสิ้นลง ไม่ว่าบุคคลนั้นจะตกอยู่ในสถานะใด และแม้ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะเป็นผู้กระทำผิดจริง แต่เขาก็อาจไม่ใช่ผู้กระทำผิดความผิดในสายตาของกฎหมาย ทั้งนี้เพราะผู้ถูกกล่าวหา นั้น อาจกระทำไปโดยป้องกัน หรือเหตุสุดวิสัย ซึ่ง

¹ คณิต ๗ นคร, "ฐานะของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา", บทบันทึก, หน้า 12

การกระทำเช่นนี้ ในสายตาของกฎหมายถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ เมื่อศาลพิพากษายกฟ้อง หากใครไปเรียกเขาว่าอาชญากร อาจกลายเป็นการดูหมิ่นเขาในสายตาของกฎหมาย

นอกจากนี้ การแถลงให้ข่าวแก่สื่อมวลชนถึงการจับกุมคนร้ายได้นั้น ย่อมทำให้รูปภาพของผู้ต้องหาไปปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ หรือจอโทรทัศน์ ซึ่งกรณีเช่นนี้ก็อาจเป็นการแทรกแซงการดำเนินคดีอาญาและทำให้เสียความยุติธรรมได้ ในเรื่องการชี้ตัวผู้ต้องหา เพราะพยานอาจจำผู้ต้องหาได้เนื่องจากรู้เห็นจากรูปภาพในหน้าหนังสือพิมพ์ หรือจอโทรทัศน์ว่า ตำรวจจับใครมา ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะให้พยานชี้ตัวโดยเอาผู้หนึ่งปะปนกับคนอื่นๆหลายๆคนเพื่อทดสอบความจำก็ไร้ประโยชน์¹

3.2.2 ผลกระทบต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง โดยศาลนี้ ถือเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา และเป็นหลักสากลที่นานาประเทศให้การยอมรับ ซึ่งในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่างก็บัญญัติรับรองหลักการนี้ไว้

ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิทธินี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นสิทธิที่ได้รับผลกระทบที่ค่อนข้างมากจากการให้ข่าว หรือเสนอข่าวเกี่ยวกับคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสื่อมวลชน จนมีผู้กล่าวว่า เป็นสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่ได้รับการมองข้าม หรือถูกหลงลืม หรือให้ความหมาย ความสำคัญแก่หลักการนี้น้อยมาก² แม้หากจะมีการนำหลักการนี้

¹ จิตติ กิ่งศักดิ์, หลักวิชาชั้นนักกฎหมาย, หน้า 97

² อัครานทร จุฬารัตน์, "สิทธิของผู้ต้องหาที่ได้รับการมองข้าม หรือหลงลืม" นิติศาสตร์, หน้า 87

มาใช้ก็แค่เพียงในศาลเท่านั้น¹ ไม่เป็นที่แพร่หลาย หรือยอมรับในหมู่ประชาชน ทั้งนี้ เพราะ สิ่งที่ปรากฏให้เห็นอยู่เกือบทุกคืนวัน จากหน้าหนังสือพิมพ์ หรือจอโทรทัศน์ถึงการให้ข่าว หรือเสนอข่าวเกี่ยวกับคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชน เช่น การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยอมให้มีการบันทึกเทปโทรทัศน์ และสัมภาษณ์ผู้ต้องหาหลังจากที่ถูกจับกุม จนผู้ต่องานั้นหลังนำตัวมารับสารภาพก่อนนักข่าว² ซึ่งทางปฏิบัตินี้คล้ายกับว่าให้นักข่าวซึ่งเป็นราษฎรมีอำนาจสอบสวนผู้ต้องหาได้ด้วย หรือการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความเห็นยืนยันถึงความผิดของผู้ต้องหา หรือเบิกเผยแพร่รายละเอียดของพยานหลักฐานโดยคำพยาน ประกอบกับการเสนอข่าว รายงานเหตุการณ์ของสื่อมวลชนในรายละเอียดทุกแง่มุม รวมทั้งเทคนิคในการเสนอข่าว เช่น การเสนอข่าวโดยเน้นหนักในคำพยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริงของผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหาเพียงด้านเดียว แยกแยะว่าวันที่จะกล่าวถึงพยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริงของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น ซึ่งการให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญาในลักษณะเช่นนี้ ล้วนอาจทำให้ประชาชนเข้าใจ หรือรู้สึกว่าคุณต่องานนั้นเป็นผู้กระทำความผิด ย่อมจะทำให้สิทธิที่ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้รับผลกระทบกระเทือน

ยิ่งไปกว่านั้น ในคดีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ และมีการนำตัวผู้ต้องหาไปชี้สถานที่เกิดเหตุ หรือให้แสดงท่าทางรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิด(การทำแผนประทุษกรรม) ประกอบคำรับสารภาพว่า ผู้ต้องหาได้กระทำตรงไหน กระทำผิดอย่างไร เมื่อทำผิดแล้วทำอย่างไรต่อไป เช่น ในคดีฆ่าคนตาย ก็ให้ผู้ต้องหาแสดงว่าถืออาวุธมีค้อนมีดขังใด จ้วงแทงอวัยวะตรงไหน แทงแล้วลากศพไปไว้ที่ใด เอาอาวุธทุกชิ้นหรือไว้ที่ใด เป็นต้น และในขณะที่ทำแผนนั้น ก็จะมีการถ่ายภาพผู้ต้องหาแสดงการกระทำความผิดเป็นตอนๆ บางครั้งก็ทำเป็นวีดีโอเทป รวมทั้งการที่สื่อมวลชนจะถ่ายทอดมาส่งทางหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ ซึ่งภาพที่ปรากฏให้เห็นเหล่านั้น ใน

¹ เคื่อน จิตรกร, "ควรรอนุญาตให้ถ่ายภาพในศาลได้หรือไม่", อุทพาท 7 (พฤศจิกายน 2507), หน้า 1362

² คณิต ฌ นคร, "ฐานะของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา", บทบัญญัติ, หน้า 16

สายตาของผู้ที่พบเห็น ไม่ว่าจะในหน้าหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ สามัญสำนึกในเบื้องต้นของผู้อ่านหรือพบเห็นย่อมคิดว่า เป็นจริงดังที่ข่าวปรากฏ และมีความเชื่อว่าผู้คองหานั้น เป็นผู้กระทำความผิดในเรื่องนั้นอย่างแน่นอน ในลักษณะเช่นนี้มีผู้กล่าวไว้ว่า เป็นการแสดง หรือ Show Business ของเจ้าพนักงาน และมุ่งเพื่อผลการพิจารณาความดี ความชอบ หรือเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งเสียมากกว่า¹ ซึ่งเท่ากับเป็นการตัดสินใจการเป็นผู้กระทำความผิดโดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือ อันเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้อง หรือขัดแย้งต่อหลักการ ข้อสันนิษฐานในเรื่องความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา

สำหรับเรื่องการทำแผนประทุษกรรมนี้ ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลและเจตนารมณ์ในก้านการดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ในกรณีที่ผู้คองหาได้ให้การรับสารภาพ ตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี² ลักษณะที่ 8 การสอบสวน

¹ อัคราทร จุฬารัตน์, "สิทธิของผู้คองหาที่ได้รับการมองข้าม หรือหลงลืม" นิติศาสตร์, หน้า 88

² ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีนี้ มีความเป็นมา คือ เมื่อ พ.ศ. 2495 กรมตำรวจได้มีคำสั่งที่ 312/2495 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2495 แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มี พล.ต.อ.พระทีนิจจนคดี เป็นประธานกรรมการ ให้ทำการรวบรวมระเบียบต่างๆ ของตำรวจทั้งเก่าและใหม่ประมวลขึ้นเป็นเล่ม โดยแยกออกเป็นระเบียบเกี่ยวกับคดีและไม่เกี่ยวกับคดี ระเบียบเกี่ยวกับคดีนี้ ได้สำเร็จเป็นรูปร่างเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2497 โดยประมวลเอาบรรดาระเบียบอันเกี่ยวกับหน้าที่ของหน่วยราชการ หลายหน่วยงานซึ่งต้องประสานกันมาลงไว้ เช่น กรมมหาดไทย(กรมการปกครองปัจจุบัน) กรมราชทัณฑ์, กรมอัยการ, กรมประชาสงเคราะห์ และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย และเพื่อเป็นการประสานกันระหว่างกรมต่างๆ กระทรวงมหาดไทยจึงได้ออกเป็นข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ 1/2498 ลงวันที่ 8 ก.พ. 2498 เรื่องวางระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี(เรียกประมวลระเบียบการตำรวจภาค 1 ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี) มีทั้งหมด 19 ลักษณะ ซึ่งข้าราชการตำรวจจักต้องยึดถือและปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

ได้บัญญัติให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการ การตามข้อบังคับ ดังต่อไปนี้

ข้อ 265 โดยปกติการทำแผนที่สถานที่เกิดเหตุ เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจะพิจารณาความแต่ความจำเป็นในคดี เพื่อเป็นหลักฐานแสดงความเข้าใจสถานที่และ เป็นประโยชน์แก่คดีนั้นๆ คดีดังต่อไปนี้ จำต้องทำแผนที่สังเขป แสดงสถานที่เกิดเหตุประกอบการสอบสวนแบบสำนวนทุกคดี คือ

- (1) คดีฉกฉกรรจ์
- (2) คดีฆาตกรรมพาหนะโดยบุคคลหรือทรัพย์สินในถนนหลวง
- (3) คดีมุกฎ

ข้อ 266 การทำแผนที่เกิดเหตุประกอบสำนวนการสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องจัดให้บุคคลว่าหา ผู้ต้องหา หรือพยานซึ่งเป็นผู้นำชี้สถานที่เกิดเหตุ นั้น ลงลายมือชื่อรับรองไว้ในแผนที่เกิดเหตุนั้นด้วยทุกราย ทั้งนี้เพื่อให้แผนที่เกิดเหตุ นั้นมีน้ำหนักเป็นหลักฐาน ได้มั่นคงยิ่งขึ้น และป้องกันมิให้บุคคลผู้นำชี้สถานที่เกิดเหตุ นั้น โต้แย้งคัดค้านแผนที่เกิดเหตุในชั้นศาล อันจะทำให้เสียหายแก่รูปคดีได้ด้วย

ข้อ 267 แผนที่แสดงทิศทางการเข้า การออกของบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับคดีนั้น รวมทั้งเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ตลอดจนทางหลบหนีของผู้กระทำ ความผิด ความเคลื่อนไหวของผู้กระทำ ความผิด ในขณะก่อนหรือหลังการกระทำความผิดและอื่นๆเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการที่จะให้ข้อเท็จจริงต่างๆแจ่มกระจ่างชัดเจนนยิ่งขึ้น

ข้อ 268 นอกจากจะจัดทำแผนที่สังเขปแล้ว พนักงานสอบสวนควรจัดให้มีการถ่ายรูปสถานที่เกิดเหตุ และร่องรอยต่างๆประกอบเข้าไว้ในสำนวน เพื่อประโยชน์ในคดีอีกชั้นหนึ่งด้วย

จากข้อบังคับดังกล่าวข้างต้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ หรือบันทึกแผน ประชุมกรรมของผู้ต้องหา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า แผนประชุมกรรมนั้นหมายถึง แบบอย่างของการทุจริต หรือวิธีการกระทำความผิดของคนร้าย ทั้งนี้มิได้หมายถึงแต่เพียงวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งของคนร้ายที่กระทำไปเพื่อทำลายสิ่งใดก็ตาม หรือเพื่อให้เข้าไปถึงที่เก็บทรัพย์สิน เช่น การเจาะ ัก ตัก ไซ บิน ป้าย ล้วง สอย เท่านั้น แต่หมายความถึงการกระทำทุกกรณี หรือพฤติกรรมทั้งหมดของคนร้าย นับตั้งแต่แรกเริ่มดำเนินการ อาจ

มีการใช้กลอุบาย การใช้เครื่องมือหรืออาวุธ หรือวิธีการใดๆ ตลอดจนใช้พรรคพวก
 ยานพาหนะ เข้าช่วยจนถึงการทุจริตนั้นสำเร็จผล¹ นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึงการ
 ที่พนักงานสอบสวนให้ผู้กล่าวหา ผู้ต้องหา หรือพยานเป็นผู้นำชี้สถานที่เกิดเหตุด้วย²

แผนประทุษกรรมนั้น จากหลักฐานที่ค้นได้พบว่า ได้ถูกนำมาใช้ครั้งแรก
 ในประเทศไทย เมื่อ ปี พ.ศ. 2472 ซึ่งเป็นสมัยที่ พล.ต.ท.พระยาอชิกรณ
 ประกาศเป็นอธิบดีกรมตำรวจ และพล.ต.ท.หม่อมเจ้าวงศ์นิรชรเทวา เป็นผู้ช่วย
 อธิบดีกรมตำรวจ³ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ การรวบรวมวิธีการ หรือแบบแผนต่างๆ
 ของคนร้าย เก็บไว้เพื่อศึกษาค้นคว้า ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็น
 สำคัญ โดยมีเหตุผลที่สนับสนุน 2 ประการ คือ (1) ผู้ร้ายทุกคนมีวิธีการเล่ห์
 กลในการกระทำโจรกรรมต่างๆกัน (2) ผู้ร้ายอาชิวร้ายหนึ่งๆ มักทำเป็นวิธีและ
 เล่ห์กลตามรอยเคิมที่ตนได้กระทำมาแล้วในครั้งก่อน⁴ ซึ่งการจัดทำ หรือบันทึกแผน
 ประทุษกรรมจะเป็นประโยชน์ยิ่งแก่การสืบสวน สอบสวนต่อไปในภายหน้า เพื่อให้การ
 ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสามารถบรรลุได้อย่างสูงสุด และมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 ภาพ ในการสอบสวน พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่
 จะทำได้ สิ่งใดที่จะเป็นประโยชน์แก่คดีแล้วจะต้องจัดการรวบรวมไว้ และในคดีที่ผู้
 ต้องหาให้การรับสารภาพ พนักงานสอบสวนจักต้องนำผู้ต้องหาไปชี้สถานที่เกิดเหตุ หรือ
 แสดงท่าทางการกระทำความผิดประกอบคำรับสารภาพ และต้องทำในรายละเอียดทุกชั้น
 ตอน เพื่อที่จะให้การรวบรวมพยานหลักฐานเด่นชัดยิ่งขึ้นว่า ผู้ต้องหาที่ให้การรับสารภาพ

¹ ทะเบียนประวัติอาชญากร, กอง, กรมตำรวจ, คู่มือปฏิบัติงานแผนประทุษ
 กรรม, พ.ศ. 2525, หน้า 22

²ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 8 ข้อ 266

³ทะเบียนประวัติอาชญากร, คู่มือปฏิบัติงานแผนประทุษกรรม, หน้า 6

⁴เรื่องเดียวกัน

นั้น ให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจจริงและคำรับสารภาพนั้นเป็นความจริง ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้ตองทานั้นกลับใจให้การปฏิเสธในชั้นศาล หรือแม้จะกลับใจให้การปฏิเสธก็ไม่ใช่เสียหายแก่คดี เพราะมีหลักฐานประกอบคำรับสารภาพ คือ หลักฐานที่ผู้ตองทานำขึ้นที่เกิดเหตุ หรือนำให้คนของกลางได้ จะเป็นหลักฐานยื่นเอาแก่ผู้ตองทานได้เป็นอย่างดี¹

นอกจากนี้จะเห็นได้จาก หนังสือคำสั่งความที่ 67/2500 เรื่องการสอบสวนคดีผู้ตองหารับสารภาพของกรมตำรวจ ก็ได้ยืนยันในหลักการดังกล่าว โดยกล่าวไว้ซึ่งมีข้อความตอนหนึ่งว่า... หากผู้ตองหารับสารภาพพนักงานสอบสวนต้องพิจารณาให้ดี เพราะอาจเป็นคำรับสารภาพที่ไม่จริง หรือเจือปนด้วยเล่ห์เหลี่ยม เช่น รับสารภาพเพราะความรัก ความกลัว หรือเพื่อช่วยผู้กระทำความผิดอื่นให้หลุดพ้นโทษ ควรซักถามและให้อธิบายโดยละเอียด เพื่อเป็นข้อประกอบว่าได้กระทำความผิดจริง และต้องสอบสวนพยานหลักฐานในคดีนั้น เสมือนหนึ่ง ไม่มีคำรับสารภาพ เพื่อเตรียมไว้สำหรับในกรณีผู้ตองหากลับปฏิเสธในชั้นศาล และต้องพยายามกระทำทุกอย่าง โดยเต็มที่ให้ได้ความกระจ่างว่าผู้ตองหากระทำความผิดจริงหรือไม่...

ฉะนั้น เมื่อพิจารณาถึงเหตุผล ข้อกล่าวอ้างในการจัดทำแผนประทุษกรรมทางพนักงานสอบสวน และผลกระทบท่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาทั้งกล่าวข้างต้นแล้ว ก่อให้เกิดปัญหาที่ควรค่าแก่การพิจารณาว่า การจัดทำแผนประทุษกรรมโดยพนักงานสอบสวนนั้น มีความจำเป็น ความถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่ประการใด ซึ่งเรื่องนี้ยังมีข้อโต้แย้งกันอยู่ ทั้งที่เป็นการสนับสนุนและคัดค้าน

ฝ่ายที่คัดค้านนั้น เห็นว่าการที่พนักงานสอบสวนนำผู้ตองหาไปแสดงท่าทางรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็นการปฏิบัติที่ขัดต่อหลักการข้อสันนิษฐานในเรื่อง

¹แสวง ชีระสวัสดิ์, หลักการสืบสวนและสอบสวน, เอกสารประกอบคำบรรยายในการอบรมอัยการผู้ช่วย ภาควิชากฎหมาย กรมอัยการ, หน้า 25

ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา¹ นอกจากนี้ ยังเป็นกรณีให้เห็นได้ชัดว่า เป็นการกระทบกระเทือนต่อฐานะของผู้ต้องหาโดยไม่สมควร ซึ่งเท่ากับเป็นการประจานผู้ต้องหาอยู่กัวยในตัว ทำให้ผู้ต้องหาเสื่อมเสียชื่อเสียง เกียรติคุณ

ส่วนฝ่ายที่สนับสนุนนั้น จะเห็นได้จากเหตุผลที่สนับสนุน และวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนประทุษกรรมดังกล่าวข้างต้น และเมื่อผู้ต้องหาได้ให้ความยินยอมแล้ว พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจจกให้มีการจัดทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพได้ ในทางกลับกัน ถ้าผู้กล่าวหา หรือผู้ต้องหา หรือพยานซึ่งอ้างว่ารู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำความผิด หรือเป็นผู้กระทำความผิด แต่เมื่อจกให้มีการนำผู้ต้องหาที่เกิดเหตุ หรือแสดงท่าทางกระทำความผิดแล้วไม่สามารถกระทำใดถูกต้อง ก็น่าเชื่อว่า ผู้ต้องหาที่ตำรวจจับตัวมานั้นไม่ใช่คนร้าย ซึ่งในที่สุดก็ต้องปล่อยตัวไป ก็จะเป็นหลักประกันแก่เสรีภาพของผู้ต้องหาได้เช่นกัน เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ ในประเทศไทย สืบเนื่องจากปัญหาว่าการรับฟังคำสารภาพของผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีอาญาที่กระทำนอกศาลนั้น จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในศาลได้เพียงใด ซึ่งข้อนี้ศาลไทยได้ให้ความสำคัญในการรับฟังน้อยมาก² กล่าวคือ คำพิงคำรับสารภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นสอบสวนเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบ ศาลไม่รับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐาน³ ศาลจะรับฟังคำรับสารภาพได้จะต้องมีพยานประกอบ และพยานหลักฐานประกอบนั้น ก็มีไว้เพียงแต่เฉพาะพนักงานสอบสวนผู้ทำการสอบสวนเท่านั้น หากแต่จะต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบจนได้ความว่า ผู้

¹ อักษรพร จุฬารัตน์, "สิทธิของผู้ต้องหาที่ได้รับการมองข้ามหรือหลงลืม", นิติศาสตร์, หน้า 88

² กอเกียรติ เอี่ยมบุตรลบ, หลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา (วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 117

³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176
คำพิพากษาฎีกาที่ 256/2462, 52/2498, 540/2504

ท้องหาหรือจำเลยนั้นได้รับสารภาพโดยสมัครใจ และตามความสัจจริง หรือโดยชั้น
 ศาลแล้ว¹ ศาลยอมรับทั้งคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาได้ ข้อที่น่า
 พิจารณาก็คือ ในการที่พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปนำขึ้นสถานที่เกิดเหตุ หรือ
 แสดงท่าทางกระทำความผิดทุกชั้นก่อนประกอบคำรับสารภาพนั้น เป็นการรวบรวมพยาน
 หลักฐานประกอบอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักกับทั้งประกอบคำรับ
 สารภาพให้เด่นชัดยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะในบางครั้งบางกรณี ไม่อาจหาพยานหลักฐาน
 อื่นๆประกอบคำรับสารภาพได้ นอกเสียจากพยานหลักฐานที่ได้จากการนำตัวผู้ต้องหาขึ้น
 สถานที่เกิดเหตุ หรือการแสดงท่าทางกระทำความผิด ดังนั้น พยานหลักฐานที่ได้จาก
 การนำตัวผู้ต้องหาขึ้นสถานที่เกิดเหตุ หรือการแสดงท่าทางกระทำความผิด จึงเป็น
 พยานประกอบคำรับสารภาพเป็นอย่างที่ควรรับฟังไว้ว่า ผู้ต้องหานั้นเป็นผู้กระทำผิดจริง
 นอกจากนี้ การนำตัวผู้ต้องหาขึ้นสถานที่เกิดเหตุ หรือการแสดงท่าทางกระทำความผิด
 ประกอบคำรับสารภาพนั้น ยังจะเป็นการชี้ให้เห็นว่า คำรับสารภาพนั้นผู้ต้องหาได้กระทำ
 โดยสมัครใจ มิได้มีการบังคับ ชูเชื้อ ล่อลวง หรือให้สัญญา อันเป็นการยืนยัน
 คำรับสารภาพ เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันแก่ผู้ต้องหาในชั้นศาลได้หนักแน่นยิ่งขึ้น²

เมื่อพิจารณาถึงเหตุผล ข้อกล่าวอ้างทั้งสองฝ่ายดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า
 แต่ละฝ่ายต่างมีเหตุผลสนับสนุน และมีข้อโต้แย้งคัดค้านที่น่าฟัง เพราะฝ่ายหนึ่งมอง
 ในด้านการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งอ้างเหตุผลของความสงบเรียบร้อย
 ของสังคมเป็นสำคัญ

ในปัญหาที่นี้ เมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของรัฐในการกำหนดความผิดและโทษ
 ทางอาญา เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขของบ้านเมือง โดยถือว่าการกระทำผิดทาง
 อาญา เป็นการกระทำความผิดต่อความสงบสุขของรัฐ จึงตกเป็นภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้อง
 เข้ามาป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด ด้วยการบังคับใช้กฎหมาย จักรระบบ

¹คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 313/2460, 984/2508, 1559/2508, 246/2509
 1172/2510

²ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134

การดำเนินคดีอาญาให้มีการจับกุม ฟ้องร้อง ตลอดจนพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้กระทำ ความผิด¹ อย่างไรก็ดี แม้การกระทำผิดอาญานั้น จะเป็นการกระทำต่อสังคม ส่วนรวมก็ตาม แต่ในการปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหา ก็จะต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคมด้วย² แม้มาตรการบังคับของรัฐ เช่น การจับกุม ตรวจค้น จะนำมาใช้แก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ แต่การใช้มาตรการบังคับกับผู้ถูก กล่าวหาานั้น ก็จะต้องระมัดระวังไม่ให้เป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิและสถานะของผู้ ถูกกล่าวหา ซึ่งเรื่องนี้หากได้มีการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศแล้ว ก็ อาจทำให้เกิดความเข้าใจ และเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่าง ถูกต้อง

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงเรื่องการจำกัดให้มีการทำแผน ประทุษกรรมไว้โดยตรง แต่มีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ติมฉบับที่ 5 (Fifth Amendment) ของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดหลักสำคัญเอาไว้คือ หลักการที่จะไม่ถูก บังคับให้ให้การเป็นปฏิปักษ์แก่ตนเองในคดีอาญา (The privilege against self-incrimination) รวมทั้งบุคคลจะถูกจำกัดสิทธิในชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินโดย ไม่ต้องควมกระบวนความแห่งกฎหมายไม่ได้ และโดยอาศัยหลักตามรัฐธรรมนูญสหรัฐ ในบทแก้ไขเพิ่มเติม ติมฉบับที่ 5 นี้เอง ทั้งศาลมลรัฐและศาลสหรัฐได้วินิจฉัยในเรื่องการ ทำแผนประทุษกรรมไว้หลายกรณี

ในคดี Holt v. U.S. 218 U.S. 245 (1910) ศาลได้ตัดสินว่า จำเลย ถูกบังคับให้แสดงแบบเสื้อผ้า และคดีนี้ได้มีการอ้างว่าเป็นคดีตัวอย่าง ซึ่งทั้งศาลสห รัฐและศาลมลรัฐตามปกติจะตัดสินว่า บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ติมฉบับที่ 5 ไม่ ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลในการถูกบังคับให้ส่งลายพิมพ์นิ้วมือ ภาพถ่าย หรือกำหนด มาตรการต่างๆให้เขียน ให้พูดในการชี้ตัว ให้มาศาล ให้ยื่นแสดงตน ให้สมมุติการ

¹อมร จันทรสมบูรณ์, "Law Enforcement : มติที่ 3 ของกฎหมาย", วารสารกฎหมายปกครอง, เล่ม 1 ตอน 1 (เมษายน 2525), หน้า 118-119

²คณิศ ฌ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, หน้า 4

วางท่า ให้เกิน หรือให้ทำกิริยาเฉพาะอย่างหนึ่ง¹

ในการพิจารณาคดีต่อมา ศาลได้อาศัยหลักดังกล่าวเป็นหลักการว่า การกระทำต่างๆแก่ตัวผู้ต้องหา ไม่เป็นการข่มขู่สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 เช่น คดี Schmerber V. California, U.S. 757(1966) ศาลวินิจฉัยว่า จำเลยไม่อาจยกข้อต่อสู้เรื่องสิทธิแห่งการไม่กล่าวร้ายตนเองมาใช้อ้าง เพื่อมิให้ถูกตรวจตัวอย่างเลือกโดยแพทย์ ตามคำสั่งของตำรวจ ในคดีข้อหาข่มขู่ขณะเมาสุราได้

ในคดี United State V. Wade, 388 U.S. 218(1967) ข้อเท็จจริงในคดีนี้มีว่า เมื่อวันที่ 21 กันยายน ค.ศ. 1964 ได้มีคนร้ายเข้าปล้น The Federally Insured Bank ที่เมือง Eustace มลรัฐ Texas โดยมีชายคนหนึ่งติดแถบเทปเล็ก ๆ ที่คานข้างทั้งสองของไบหน้า เกินเข้ามาที่ธนาคาร แล้วจึงขึ้นไปที่แคชเชียร์หญิงและรอมประธานธนาคาร ซึ่งเป็นเพียงสองคนสุดท้ายที่ยังอยู่ในธนาคาร และบังคับให้ทั้งสองเอาเงินใส่ในปลอกหมอนให้ จากนั้นชายคนนั้นก็ขับรถหนีไปพร้อมกับผู้ร่วมงานที่คอยอยู่ในรถที่ขโมยมา ซึ่งจอดอยู่นอกธนาคาร

ต่อมาวันที่ 2 เมษายน 1965 Wade จำเลยในคดีนี้ถูกจับ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ F.B.I. ก็ได้จับให้ Wade ยืนอยู่ในแถวร่วมกับนักโทษอื่นอีก 5 หรือ 6 คน ในห้องพิจารณาคดีของศาลท้องถิ่น เพื่อให้พนักงานธนาคารทั้งสองคนชี้ตัวทุกคนที่ยืนอยู่ในแถวนั้นได้ติดแถบเทปเล็ก ๆ ที่คานข้างทั้ง 2 ของไบหน้า เหมือนกับผู้ที่เข้าทำการปล้นธนาคาร และทุกคนกล่าวคำพูดทวนองเดียวกันว่า "เอาเงินใส่ถุง" ซึ่งเป็นคำพูดที่อ้างว่าผู้เข้าทำการปล้นพูด ปรากฏว่าพนักงานทั้งสองคนได้ชี้ตัว Wade ซึ่งยืนอยู่ในแถวว่าเป็นผู้เข้าทำการปล้นธนาคาร คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษ Wade

¹Yale Kamisar, Wayne R. La Fave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 600

ว่ากระทำผิดจริงตามฟ้อง และศาลอุทธรณ์ก็ได้วินิจฉัยว่า การจับให้ Wade ยืนอยู่ในแถวและกล่าวคำพูดท่านอนั้น ไม่เป็นการขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 ที่ว่าบุคคลใดจะถูกบังคับหรือให้การเป็นพยานแก่ตนเองในคดีอาญาใดๆไม่ได้¹ ทั้งนี้เพราะการกระทำดังกล่าว ไม่เป็นการละเมิดสิทธิในการป้องกันตนจากการกระทำอันเป็นการฟ้องร้องทางอาญาคู่ตนเอง กล่าวคือ เอกสิทธิดังกล่าวคุ้มครองเฉพาะการป้องกันผู้ต้องหา ไม่ให้ผู้ต้องหาถูกบังคับให้ให้การใดๆ อันจะเป็นการยืนยันให้ร้ายกับตัวผู้ต้องหาเอง แต่การบังคับให้ผู้ต้องหาแสดงตัวให้ฝ่ายโจทก์เพื่อเป็นพยานก่อนการพิจารณาคดีของศาลนั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ การบังคับให้ผู้ต้องหามอบหลักฐานที่มีความสำคัญ อันเป็นคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรแต่อย่างใด เพราะเป็นเพียงบังคับให้ผู้ต้องหาแสดงรูปร่างหน้าตา คำนวณร่างกายของเขาเท่านั้น และมีได้เป็นการบังคับให้ผู้ต้องหาเปิดเผยสิ่งที่ผู้ต้องหาอาจจะรู้แต่อย่างใด²

ในท่านองเดียวกัน การบังคับให้ผู้ต้องหาพูดในระยะเวลาที่สามารถได้ยินถ้อยคำพูด เช่นเดียวกับที่คนร้ายพูดขณะกระทำผิด ก็ไม่ได้เป็นการบังคับให้ผู้ต้องหากล่าวข้อความที่เป็นหลักฐานทางเอกสารแต่อย่างใด เพราะผู้ต้องหาพูดตามมุขลิกลของเขาเอง ทั้งมิใช่เป็นการรับสารภาพผิด³

คดี Gilbert V. California, 388 U.S. 263 (1967) ข้อเท็จจริงมีว่า จำเลยถูกจับกุมในรัฐโดยตำรวจ F.B.I. ชั้นแรกจำเลยปฏิเสธที่จะตอบคำ

¹Kadish and Paulsen, Criminal Law and its Processes Case Material, p. 1032

²Yale Kamisar, Wayne R. La Fave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 600

³Ibid.

ถามเกี่ยวกับการปล้นที่ Alhambra โดยไม่ได้ปรึกษากับนายก่อน ต่อมาจำเลยได้
 คอบคำถามกับตำรวจ F.B.I. อีกคนหนึ่ง เกี่ยวกับการปล้นครั้งต่างๆใน
 Philadelphia และจำเลยได้ส่ง โน้ต เขียนข้อความด้วยลายมือของจำเลยที่ผู้ให้ส่ง
 เงินมาให้ ระหว่างการสอบสวนคดีนี้ จำเลยยังได้ให้ตัวอย่างลายมือแก่ตำรวจ
 F.B.I. ผู้หนึ่ง ซึ่งต่อมาได้ถูกนำมาใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาคดี

จำเลยได้คัดค้านว่า หลักฐานที่ได้มานี้เป็นการได้มาโดยละเมิดสิทธิความม
 บัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4,5 แต่ข้อคัดค้านนี้ก็ตกไป โดยศาลสูงสุด
 ของรัฐ California (The California Supreme Court) ได้ยืนยันรับรองการ
 นำตัวอย่างลายมือของจำเลยนั้นไว้เป็นหลักฐานด้วยว่า มิได้เป็นการล่วงละเมิดม
 บัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 แต่อย่างใด โดยให้เหตุผลว่า จำเลยได้
 สละสิทธิใดๆ ก็ตามที่เขามีอยู่ในการที่จะไม่ให้หลักฐานลายมือนั้นแล้ว¹

จากที่ได้กล่าวมาถึงการจกให้มีการทำแผนประทุษกรรมนั้น อาจกล่าวได้ว่า
 หลักกฎหมายที่ยึดถือปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกา น่าจะแตกต่างกับ
 ประเทศไทย ทั้งนี้เพราะการจกให้มีการทำแผนประทุษกรรมในประเทศไทยนั้น เท่า
 ที่กระทำกันในปัจจุบันนี้ จะเป็นเรื่องของ การนำตัวผู้กล่าวหา ผู้ต้องหา หรือพยาน
 นำขึ้นสถานที่เกิดเหตุ หรือให้ผู้ต้องหาแสดงกิริยาท่าทางรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำ
 ความผิด และถือเป็นหลักการว่า ต้องกระทำกันในรายละเอียดทุกชั้นตอน เช่น
 ในคดีฆ่าคนตาย ก็ให้ผู้ต้องหาแสดงว่าถืออาวุธมีค้ำด้วยมือข้างใด จ้วงแทงอวัยวะ
 ไทน์ แหวงแล้วลากศพไปไว้ที่ใด เอาอาวุธซุกซ่อนหรือไว้ที่ใด เป็นต้น ซึ่งการ
 กระทำเช่นนี้ กล่าวกันว่า มุ่งที่จะรวบรวมพยานหลักฐานให้เด่นชัดยิ่งขึ้นว่า ผู้ต้อง
 หาที่ให้การรับสารภาพนั้น ได้ให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจจริง และคำรับ

¹Ibid., p. 614

สารภาพนั้นเป็นความจริง ทั้งเป็นการป้องกันมิให้ผู้ทောင်းนั้นกลับใจ ให้การปฏิเสธในชั้นศาล อันเป็นการแสดงยืนยันว่าผู้ทောင်းนั้นเป็นผู้กระทำความผิดจริง ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น จะเห็นได้ว่าการจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมนั้น กระทำเพียงให้ผู้ทောင်းแสดงตน กิริยาท่าทาง หรือกล่าวคำพูดในชั้นสอบสวน เพื่อให้ผู้กล่าวหาหรือพยานชี้ตัวเป็นสำคัญ และกระทำเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่จะทำให้แน่ใจว่า ผู้ทောင်းที่ตำรวจจับได้นั้นคือคนร้าย เพราะถ้าผู้กล่าวหาหรือพยานนำชี้ หรือกระทำใ้ถูกฟ้องแล้ว ก็น่าเชื่อว่าผู้ทောင်းนั้นคือคนร้ายจริง และทำให้พนักงานสอบสวนได้หลักฐานที่จะพิสูจน์ความผิดของผู้ทောင်း อันจะทำให้สามารถ เสนอความเห็นสั่งฟ้องผู้ทောင်း เพื่อให้ศาลลงโทษได้ต่อไป

ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ กรณีจะบังคับให้ผู้ทောင်းนำชี้สถานที่เกิดเหตุ หรือแสดงท่าทางร้ายละเอียดยกเกี่ยวกับการกระทำความผิด (ทำแผนประทุษกรรม) ได้หรือไม่ ในเรื่องนี้ ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าไม่น่าจะกระทำได้ ทั้งนี้เพราะเป็นการขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134, 135 ที่ห้ามไม่ให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือขู่เข็ญ หรือให้คำมั่นสัญญากับผู้ทောင်း เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างไรๆ ในเรื่องที่ทောင်းนั้น ทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ก็มีบัญญัติห้ามมิให้อ้างพยานหลักฐานที่ได้จากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบด้วยประการอื่น ใดๆ ก็ดี สำหรับประเทศไทย ในทางปฏิบัติปัญหาดังกล่าวนี้ก็ไม่ใคร่จะเกิดขึ้นบ่อยนัก ทั้งนี้เพราะการนำตัวผู้ทောင်းชี้สถานที่เกิดเหตุ หรือให้แสดงท่าทางร้ายละเอียดยกเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดนั้น กระทำกันเฉพาะในคดีที่ผู้ทောင်းให้การรับสารภาพเท่านั้น และมีการกล่าวอ้างถึงความยินยอมของผู้ทောင်းในการจัดทำแผนประทุษกรรมนั้น

ในสหรัฐอเมริกาที่เคยเกิดปัญหาดังกล่าวนี้เช่นกัน แต่มีเหตุที่เกิดขึ้นนั้น แตกต่างไปจากปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย กล่าวคือ การจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ทောင်းจะต้องแสดงลักษณะท่าทาง ร้ายละเอียดยกเกี่ยวกับการกระทำความผิดทุกชั้นตอน หรือนำชี้สถานที่เกิดเหตุแต่อย่างใด หากแต่จะกระทำก็เพียงเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการชี้ตัวผู้ทောင်း โดยศาล หรือเจ้าหน้าที่

คำรวจมีอำนาจที่จะบังคับให้ผู้ต้องหาแสดงท่าทางบางอย่างที่มีเหตุผลเพียงพอ และเกี่ยวข้องกับกระบวนการชี้ตัวผู้ต้องหาเท่านั้น¹ เช่น ให้ผู้ต้องหาปลอมตัว ให้สวมหน้ากาก หรือแสดงแบบเสื้อ หรือกล่าวคำพูด หรือให้เดินในลักษณะท่าทางบางอย่าง² เป็นต้น และผู้ต้องหาไม่มีสิทธิอันใดที่จะไม่ยอมกระทำ และศาลสหรัฐก็ได้วินิจฉัยปัญหาเหล่านี้ไว้ในคดีต่างๆ เช่น ในคดี Holt v. United State ศาลวินิจฉัยว่า จำเลยถูกบังคับให้แสดงแบบเสื้อได้ ในคดี United State v. Wade ศาลวินิจฉัยว่า การบังคับให้ผู้ต้องหาพูด เช่น เกี่ยวกับที่คนร้ายพูดขณะกระทำผิด ก็ยอมทำได้ ไม่ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 ที่ว่าบุคคลจะไม่ถูกบังคับหรือให้การ เป็นปฏิภาคต่อตนเองในคดีอาญาแต่อย่างใด

สำหรับประเทศไทย เมื่อพิจารณาถึงเหตุผล ความจำเป็น ความถูกต้องเหมาะสมประกอบข้อเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกาดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้เขียนเห็นด้วยกับฝ่ายแรกว่า การจัดทำแผนประทุษกรรม โดยให้ผู้ต้องหาแสดงท่าทางรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิด ในคดีที่ให้การรับสารภาพนั้น น่าจะเป็นการปฏิบัติที่ขัดต่อหลักการข้อสันนิษฐานในเรื่องความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ที่ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ว่าเป็นผู้กระทำผิดจริง โดยศาล ซึ่งเท่ากับเป็นการพิจารณาถึงการเป็นผู้กระทำความผิดของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนเลยทีเดียว และหากพิจารณาโดยต่องแท้แล้วจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ผู้ต้องหาจะได้ให้การรับสารภาพ และเป็นความยินยอมของผู้ต้องหาในการจัดทำแผนประทุษกรรมนั้น แต่ความจริงการที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ก็อาจรับสารภาพด้วยเหตุผลต่างๆ ได้มากมาย รวมทั้งอาจกลับคำให้การเสียเมื่อใดก็ได้ และเมื่อผู้ต้องหากลับคำให้การ

¹Ibid., p. 622 ในมดรัฐ California ได้กำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ผู้ต้องหาที่มีสิทธิจะมีทนายอยู่ด้วยในขณะที่ทำแผนประทุษกรรมหรือชี้ตัว ซึ่งศาลสหรัฐในคดี United State v. Wade ก็ได้พิพากษายืนยันในหลักการนี้

²Ibid., p. 622

ปฏิเสธในชั้นศาล พยานหลักฐาน ภาพถ่าย แผนที่ที่ผู้ต้องหาให้นำชี้ที่เกิดเหตุ หรือ หรือนำให้คนของกลางไว้ นั้น ก็อาจไม่ใช่รับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาพิพากษา ลงโทษผู้ต้องหาทุกคดีไป ซึ่งศาลฎีกาก็ได้พิจารณาพิพากษายืนยันในหลักการนี้¹ ดังนั้น โดยหลักการนี้แล้ว ผู้เขียนจึงเห็นว่า ไม่มีความจำเป็นประการใดที่จะต้องจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรม ไม่ว่าผู้ต้องหาจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม กวดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

กรณีนั้นก็ตาม ถึงแม้หากมีกรณีจำเป็นต้องจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมจริง ผู้เขียนก็มีความเห็นว่า ไม่มีความจำเป็นประการใดที่จะต้องให้ผู้ต้องหาแสดงกิริยาท่าทางกระทำความคิด ในลักษณะที่ละเอียดละออทุกแง่ทุกมุมถึงปานนั้น หากแต่ทำเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่น่า เชื่อว่าผู้ต้องหานั้นเป็นคนร้ายก็พอแล้ว หรือจะทำเพียงเพื่อให้รู้ว่าเหตุเกิดบริเวณไหน สภาพภูมิประเทศหรือบริเวณที่เกิดเหตุอยู่ในสภาพเช่นไร โดยการถ่ายทำแผนที่นำมาประกอบกับภาพเขียน หรือภาพติดค้ออะไร ในภายหลังก็ย่อมทำได้ และไม่มีมีความจำเป็นประการใดที่ต้องกระทำให้อีกเกริก

¹คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4592/2529 แม้โจทก์จะมีพนักงานสอบสวน 2 ปาก เปิดความประกอบบันทึกการจับกุม บันทึกการทำแผนประทุษกรรม บันทึกการยึดของกลาง และคำให้การของจำเลยทั้งสามในชั้นสอบสวน กับแสดงท่าทางในขณะกระทำผิด และนำชี้ที่เกิดเหตุ และจำเลยที่ 1 นำไปยึดอาวุธปืน พร้อมด้วยปลดออกกระสุนปืน กับรับว่าเป็นอาวุธปืนที่ไฉ่ยิงผู้เสียหายก็ตาม แต่เมื่อคำเบิกความของประจักษ์พยาน โจทก์และพยานคนอื่นๆ ฟังไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสามกระทำความคิดตามฟ้อง และในชั้นพิจารณา จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ โดยอ้างว่าลงชื่อในเอกสารต่างๆโดยไม่ทราบข้อความ พยานโจทก์จึงยังไม่พอรับฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2813-2814/2523 โจทก์ไม่มีประจักษ์พยาน คงมีแต่คำรับสารภาพชั้นสอบสวน และบันทึกชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ อันเป็นพยานประกอบเพียงอย่างเดียว เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณา คดีก็ลงโทษจำเลยไม่ได้

หรือชื่อ วิทยุช่างภาพสื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแพร่ภาพ เสนอข่าวการจัดทำแผนประทุษกรรมนั้น หรือแม้แต่จะกันมิให้มีการถ่ายภาพการจัดทำแผนประทุษกรรมนั้นก็ย่อมทำได้ ทั้งนี้เพราะ เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบต่อการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาโดยส่วนรวมแล้ว ก็อาจส่งผลกระทบต่อความศรัทธาและเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมได้ ทั้งนี้เพราะในบางครั้ง หากพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี หรือศาลมีคำพิพากษายกฟ้องคดีนั้น ประชาชนทั่วไปที่เคยเห็นภาพที่ปรากฏทางหน้าหนังสือพิมพ์ หรือโทรทัศน์ อาจจะเกิดความรู้สึกขึ้นในจิตใจว่า เพราะเหตุใดและทำไมผลจึงออกมาเช่นนั้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ และไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมได้ และถ้าจะอ้างว่าการเปิดเผยถึงแผนประทุษกรรมดังกล่าว ย่อมจะก่อให้เกิดความยำเกรงขึ้นแก่ผู้ที่คิดจะกระทำผิด หรือเป็นเครื่องเตือนผลเมืองดีทั้งหลายให้รู้ถึงเล่ห์ของเหล่าร้าย ผู้เขียนก็ยังเห็นว่า เป็นข้ออ้างที่ยังขาดน้ำหนักอยู่มาก เพราะถ้าสังเกตให้ดีจะเห็นว่า ภาพที่ปรากฏต่อมวลชนในแต่ละครั้ง ผู้ต้องหาเหล่านั้นดูจะขมขื่น และไม่ได้มีความเกรงกลัวต่อสิ่งที่เกิดขึ้นเลย พอที่พอร้ายกลับจะกลายเป็นพระเอกเสียด้วยซ้ำไป และในกรณีเดียวกันนี้ หากจะกล่าวไปแล้ว น่าจะขยายรวมถึงการชี้ตัวผู้ต้องหา โดยห้ามมิให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหาโดยเปิดเผย หรือห้ามมิให้สื่อมวลชนถ่ายภาพผู้ต้องหาในขณะที่มีการชี้ตัวจากผู้เสียหาย หรือพยานด้วย ซึ่งหากเป็นเช่นนี้แล้ว ย่อมเป็นการสนองตอบหลักการข้อสันนิษฐานในเรื่องความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา จนกว่าจะมีคำพิพากษาว่ามีความผิดโดยศาล ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการนี้

3.2.3 ผลกระทบต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม

เป้าหมายของการดำเนินคดีอาญาคือการค้นหาความจริง แต่การกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งความจริงนั้น มิใช่เป็นการกระทำเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งความถูกต้องของเนื้อหาแต่เพียงประการเดียว แต่ต้องเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามวิถีทางยุติธรรม

ธรรมด้วย¹ ไม่ว่าในเรื่องใดๆ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม (right to fair trial) เป็นหลักประกันประการหนึ่ง ที่มีขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาว่า จะได้รับการพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาและลูกขุนที่เที่ยงธรรม ปราศจากความมีอคติ ลำเอียง (fair and impartial) และถือเป็นสิทธิขั้นมูลฐานที่ เกิดจากของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา ซึ่งนานาประเทศให้การยอมรับ และไม่อาจล่วงละเมิดได้ ทั้งนี้เพราะถือว่าการปฏิเสธสิทธิดังกล่าวนี้ เท่ากับเป็นการปฏิเสธกระบวนการยุติธรรมแห่งกฎหมาย² (due process of Law)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาและลูกขุนที่เที่ยงธรรม ปราศจากความมีอคติ ลำเอียงนี้ มีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับกฎเกณฑ์ในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐาน กล่าวคือ ในการพิจารณาคดีอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ได้วางรูปแบบการพิจารณาคดีเป็นแบบกล่าวหา (Accusatorial System) โดยคู่ความทั้ง 2 ฝ่ายมีฐานะเท่าเทียมกันในศาล ผู้พิพากษานั้น เป็นเพียงผู้คอยควบคุมให้มีการต่อสู้ในเชิงคดีอย่างยุติธรรม และมีคณะลูกขุนเป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณารัฐประหารข้อเท็จจริง (verdict) ถึงความถูกต้องของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งคณะลูกขุนนี้ เป็นคนธรรมดาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการพิจารณาคดี และไม่มีความรู้ทางกฎหมาย ฉะนั้น กฎเกณฑ์ในเรื่องการรับฟังพยานจึงต้องวางอย่างเคร่งครัด มีบทคัดพยาน (Exclusionary Rules) ชัดเจนว่า พยานหลักฐานแบบนั้น หรือแบบนี้ รับฟังหรือถือเป็นพยานหลักฐานไม่ได้³ และห้ามมิให้คู่ความนำพยานนั้น เข้าสืบ โดยศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยเสียแต่เริ่มแรกว่า พยานใดจะเข้ารับเข้าสู่สำนวนความ คู่ความรับรู้ของคณะลูกขุนได้หรือไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้คู่ความนำ

¹ คณิต ฃ นคร, "ฐานะของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา", บทบัญญัติ, หน้า 15

² American Jurisprudence (Vol.21), p. 271

³ จริฎ ภักดิ์ธนากุล, "บทคัดพยานบอกเล่าในกฎหมายไทย", วารสารกฎหมาย, ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2524, หน้า 2

พยานประเภทที่ไม่มีคุณค่า เกี่ยวกับการพิสูจน์ความจริง แต่มีคุณค่าทางจิตวิทยา เข้าสู่ การรับรู้และชักจูงจิตใจของคณะลูกขุนให้เขามาสืบ ดังนั้น หากพยานหลักฐานใดต้อง ห้ามมิให้รับฟังแล้ว ก็จะไม่มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี หรือเข้าสู่การรับรู้ของ คณะลูกขุนได้เลย เช่น ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในเรื่องชื่อเสียง ความประ พถกติ ประวัติการกระทำความผิดครั้งก่อน ประวัติการถูกจับกุมโดยตำรวจ ตลอดจน คำให้สัมภาษณ์ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความผิดของผู้ถูกกล่าวหา เช่น คำให้สัมภาษณ์ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ, นักกฎหมายที่มีชื่อเสียง ยืนยันความผิดของผู้ถูกกล่าวหา เป็น ต้น ซึ่งข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเหล่านี้ ถือเป็นเรื่องนอกประเด็น ศาลจะไม่ ให้นำเข้าสืบและต้องห้ามมิให้รับฟัง เพราะไม่อาจพิสูจน์ได้ว่า ผู้ต้องหาได้กระทำ ความผิดในคดีที่ฟ้องนั้นหรือไม่ หรืออาจเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ เช่น คำรับสารภาพ หรือวัตถุของกลางที่ได้มาจากการข่มขู่ หรือข่มขืนใจ เป็นต้น ซึ่ง จะเป็นผลดี เพราะทำให้ลูกขุนใช้ดุลพินิจในการตัดสินได้เที่ยงธรรม ไม่มีอคติ

อย่างไรก็ดี แม้จะมีความพยายามที่จะป้องกันมิให้ข้อเท็จจริง หรือพยาน หลักฐานดังกล่าว เข้าสู่การรับรู้ของคณะลูกขุน โดยต้องห้ามมิให้นำเข้าสืบในชั้นศาลก็ กกล่าวข้างต้น แต่โดยผลของการให้ข่าวหรือเสนอข่าวเกี่ยวกับคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ ของรัฐและสื่อมวลชน ในระหว่างการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และพนักงานอัย การ หากเป็นคดีที่ครึกโครม การให้ข่าวหรือเสนอข่าวนั้น ก็มักจะเปิดเผยถึงข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานดังกล่าวนี้เสมอ และคณะลูกขุนก็อาจได้เรียนรู้ถึงเบื้องหลัง และรายละเอียดของคดีมาก่อนแล้วจากการเสนอข่าวและเผยแพร่ข่าวสารนั้น และ อาจเป็นผลก่อให้เกิดความไม่เที่ยงธรรม มีอคติ ความลำเอียงในการพิจารณาพิพาก ษาคดีขึ้นได้ ซึ่งผลกระทบบนข้อนี้ ได้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดเป็นคดีแรกในคว ำพิพากษาของศาลสูงสหรัฐอเมริกา ในคดี *Irvin V. Dowd* 366 U.S. 717 (1961) ข้อเท็จจริงในคดีนี้ Leslie Irvin จำเลยถูกกล่าวหาว่ามีความผิดฐานฆ่าคนตาย เป็นจำนวนถึง 6 คน และเป็นคดีที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ภายหลังจากที่จำเลยถูกจับกุมไม่นาน เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการ ก็ได้ให้ข่าวต่อสื่อมวลชนยืนยันว่า "สุนัขบ้า" (Mad Dog Irvin) ให้การรับสารภาพแล้วว่าเป็นผู้กระทำ ความผิด หลังจากนั้น สื่อมวลชนโดยความช่วยเหลือและสนับสนุน (aided and

abetted) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้เสนอข่าวครึกโครมก่อนการพิจารณาคดี เบิก
 เมตรายละเอียด ประวัติส่วนตัว (background) การกระทำความผิดครั้งก่อน
 และยังอยู่ในระหว่างพักการลงโทษ (parol) ในขณะที่กระทำความผิดนี้ และยืนยัน
 ถึงคำรับสารภาพของ Irvin ว่าเป็นผู้กระทำผิดจริง เมื่อการพิจารณาคดีเริ่ม
 ขึ้น ในการคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นลูกขุน (prospective jurors) จากจำนวน
 430 คนนั้น มีจำนวนถึง 370 คน หรือเกือบ 90 เปอร์เซ็นต์ ที่มีความคิด
 เห็นตรงกันว่า Irvin คือผู้กระทำผิด และในที่สุดคณะลูกขุนได้ตัดสินชี้ขาดว่า
 Irvin มีความผิดข้อโทษประหารชีวิต คดีขึ้นสู่ศาลสูงสหรัฐอเมริกา ศาลสูงได้
 ตัดสินล้มล้างคำพิพากษาของศาลล่างเพราะเหตุว่า Irvin จำเลยไม่ได้รับความเที่ยง
 ธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี และมีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่ โดยศาลสูงสหรัฐ
 อเมริกาได้กล่าวถึงเหตุผลว่า การประโคมข่าวใหญ่โตของสื่อมวลชน ทั้งการพาดหัว
 ข่าว เขียนข่าว การ์ตูนและรูปภาพ ในกรณีเช่นนี้ เห็นได้ชัดแจ้งและเชื่อมั่นว่า
 เป็นการก่อให้เกิดอคติมหาชน (prejudicial publicity) ก่อสิทธิของจำเลย¹
 วัตถุประสงค์ของการพิจารณาคดีคือ จำเลยจะต้องได้รับการพิจารณาคดีในบรรยากาศ
 ที่ปราศจากการรบกวนจากคลื่นแรงกดดันของสาธารณชนภายนอก ภัยคำตัดสินชี้ขาด
 แห่งคดี (verdict) โดยพยานหลักฐานที่ปรากฏในศาล ในคดีนี้ เป็นไปไม่ได้ที่คณะ
 ลูกขุนจะสามารถรับฟังพยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏในศาล โดยปราศจากการครอบงำ
 จากภายนอก² ในเมื่อลูกขุนได้เรียนรู้เรื่องราวข้อเท็จจริง รายละเอียดในคดีมาเป็น
 อย่างที่แล้วจากการให้ข่าว หรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชน
 แม้จะกล่าวว่าจะไม่มีอคติ และการพิจารณาชี้ขาดคดีสามารถดำเนินไปได้โดยเที่ยงธรรม
 แต่ในทางจิตวิทยานั้น ก็ยังคงบังเกิดผลอยู่ในประการที่ว่า ย่อมจะไม่สามารถลืมสิ่งที่

¹Nelson & Teeter, Law of Mass communication, p. 262

²Donald M. Gillnor & Jerome A. Barron, Mass Communication Law, Third edition, West Publishing Co., 1978, p.487

เคยเห็นและฟังมาได้ ทั้งถูกขุ่นบางคนยังได้กล่าวว่า เขาไม่สามารถยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยได้ เพราะมีบางสิ่งที่ติดแน่นอยู่ในความเห็นของเขา ถึงความผิดของจำเลย¹ ซึ่งการพิจารณาและตัดสินชี้ขาดคดีเช่นนี้ เท่ากับเป็นการพิจารณาคดีตัดสินชี้ขาดคดีจำเลยโดยมหาชนทางหน้าหนังสือพิมพ์ ก่อนที่การพิจารณาคดีโดยศาลจะเริ่มขึ้น² (Pre-trial publicity) เป็นการขัดต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาและลูกขุนที่เที่ยงธรรม ปราศจากความมีอคติลำเอียง

ปี ค.ศ. 1963 ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินยืนยันอีกครั้งในคดี Rideau V. Louisiana 393 U.S. 723(1963) ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า Wilbert Rideau จำเลยถูกกล่าวหาว่ามีความผิดฐานปล้นทรัพย์, เอาตัวไปเรียกค่าไถ่ และฆ่าคนตาย ภายหลังจากถูกจับกุม จำเลยถูกนำตัวไปสอบสวน และได้ให้การรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ (sheriff) ซึ่งการสอบสวนนี้ มีการบันทึกเทปโทรทัศน์ และถูกนำออกเผยแพร่ในรายการสัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นนั้นต่างรับรู้ถึงรายละเอียดของคดีเป็นอย่างดี ศาลล่างตัดสินลงโทษประหารชีวิต คดีขึ้นสู่ศาลสูงสหรัฐอเมริกา ศาลสูงได้ตัดสินกลับคำพิพากษาของศาลล่างให้พิจารณาคดีใหม่ และได้กล่าวไว้ว่า บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญสหรัฐได้รับรองสิทธิต่างๆ ของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาไว้หลายประการ เช่น สิทธิที่จะมีทนาย, สิทธิที่จะไม่ให้การใดๆ และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาในศาลต่อหน้าผู้พิพากษา ก็เป็นสิทธิประการหนึ่ง แต่สิ่งที่ประชาชนเคยเห็นและรับทราบรายละเอียดคดีนี้ เป็นการพิจารณาคดีในห้องขัง (jail) ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐ³(sheriff) และในเมื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้นต่างเคยเห็นและรับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับคำรับสารภาพของจำเลย ที่ตอบคำถามนำของเจ้าหน้าที่ในรายการสัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์มาเป็น

¹ Nelson & Teeter, Law of Mass communication, p. 262

² Ibid., p. 260

³ Ibid., p. 264

อย่างก็แล้วภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ การที่ศาลไม่อนุญาตให้โอนคดีไปพิจารณาถึงศาลอื่นตามคำขอ จึงเป็นการปฏิเสธกระบวนการยุติธรรมแห่งกฎหมายแก่จำเลย¹ ที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม

ต่อมา ปี ค.ศ. 1965 และ 1966 ในคดี *Estes V. Texas* 381 U.S. 532(1965) และคดี *Sheppard V. Maxwell* 384 U.S. 333(1966) ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบจากการเสนอข่าวคดีอาญา ขยายไปถึงการถ่ายทอดภาพหรือเสียงการพิจารณาคดีในศาลด้วยวิทยุ โทรทัศน์ โดยศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยคือ หลักประกันว่าผู้ถูกกล่าวหาจะได้รับความเที่ยงธรรมในการพิจารณา เสรีภาพในการพิมพ์นั้น แม้จะมีความสำคัญในการพิทักษ์ผลประโยชน์สาธารณะ (public interest) แต่การใช้สิทธิเสรีภาพนี้ ก็จะต้องเป็นไปเพื่อคงไว้ซึ่งความเที่ยงธรรมในกระบวนการแห่งกฎหมาย ความเที่ยงธรรมในการพิจารณาคดีจะไม่สามารถดำเนินไปได้ หากให้มีการถ่ายทอดภาพหรือเสียงการพิจารณาคดีในศาล² การพิจารณาคดีในศาลไม่ใช่การเลือกตั้งที่มุ่งมั่นในชัยชนะ โดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือ³ วัตถุประสงค์ของการพิจารณาคดีในศาลคือ ต้องการความสงบและความมั่นคงในห้องพิจารณาคดี⁴ ไม่ใช่สนามกีฬาหรือเมือง การถ่ายทอดภาพหรือเสียงการพิจารณาคดี ไม่ใช่ส่วนประกอบที่จะช่วย

¹Radio, Television and The Administration of Justice, p. 11

²Nelson & Teeter, Law of Mass communication, p. 268

³Kadish and Paulsen, Criminal Law and its Processes and Material, p. 1300

⁴ibid., p. 1301

ศาลเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้นหาความจริง แต่กลับจะเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณพินิจของคณะลูกขุนในการพิจารณาพิพากษา และอาจทำให้ความสามารถในการดำเนินคดีของผู้เกี่ยวข้องในศาลต้องไขว้เขวไป¹ ทั้งอาจทำให้พยานผู้มาเบิกความขวัญเสียตกใจ เบิกความอย่างอึกอัก เหมือนกับกำลังพูดปราศรัยต่อหน้าสาธารณชน หรืออาจทำให้พยานบางคนที่ชอบแสดงตน สร้างความเกินให้กับตนเอง เบิกความโอ้อวดพูดเกินความจริง² ซึ่งล้วนแต่จะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีต้องเสียความสมบูรณ์ไป การพิจารณาพิพากษาคดีในศาล ต้องทำอย่างเป็นระเบียบวิธีเคร่งครัด ศักดิ์สิทธิ์ ไม่ใช่ใส่แสดงละคร การถ่ายรูป หรือกระจายเสียงออกอากาศระหว่างการพิจารณาคดี หรือระหว่างพักการพิจารณานั้น ทำให้เสื่อมเสียความมีระเบียบ ทำให้เกิดความเข้าใจสับสนแก่ประชาชน จึงไม่ควรทำ

ปัญหาที่ยุ่งยากประการต่อมาก็คือ ในกรณีใดจะถือว่า การให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชน กระทำไปเกินขอบเขต และเป็นการชักจูงล่อลวงของผู้ถูกกล่าวหาที่จะไต่รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม ปัญหานี้ นับเป็นข้อยุ่งยากประการหนึ่งซึ่งไม่อาจตอบได้แน่ชัด เพราะไม่สามารถที่จะให้ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเสนอข่าวได้อย่างแน่นอน ในคดี *Stroble V. California* 343 U.S. 181 (1952) ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้ว่า เราไม่อาจตอบปัญหาได้ว่าขอบเขตของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวคดีอาญา ที่ควรได้รับความคุ้มครองนั้นมีแค่ไหนอย่างไรก็ดี หากการให้ข่าวหรือเสนอข่าวนั้น ถึงขั้นก่อให้เกิดความมีอคติ ล่าเอียงในแหล่งชุมชนนั้นแล้ว จำเลยก็ย่อมสูญเสียความเที่ยงธรรมในการพิจารณา³ และจำ

¹Nelson & Teeter, Law of Mass communication, p. 269

²Ibid., p. 271

³Alfred Friendly & Donald L. Goldfarb, Crime and Puplicity,

เลยนั้นเพียงแต่พิสูจน์ให้เห็นถึงความเสียหายในระดับพอสมควรว่า ผลกระทบจากการให้หรือเสนอชื่อนั้นได้ก่อให้เกิดความมีอคติ และสร้างบรรยากาศความกดดันที่เป็นปรปักษ์ต่อจำเลยในเวลานั้น¹ และในบางกรณี จำเลยก็ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น เพราะข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเท่ากับบ่งชี้ชัดอยู่ในตัวว่า เป็นการชักค่อสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม² ถือเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะให้ความคุ้มครองแก่สิทธิของจำเลยโดยไม่จำเป็นต้องมีคำร้องขอ³ และต่อมา ปี ค.ศ. 1971 ในคดี Gordon v. United State, 434 Fid 858(5th Cir 1971) ศาลอุทธรณ์สหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้ว่า ในการพิจารณาว่า การให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชน กระทำไปเกินขอบเขตและเป็นการชักค่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรมหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาถึงแนวทาง 4 ประการ ดังต่อไปนี้⁴

1. ลักษณะและธรรมชาติของข่าวสารที่พิมพ์เผยแพร่ นั้น เป็นไปด้วยความรู้สึกสอหดแทรกมากกว่าสิ่งอื่น
2. ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาของการพิมพ์เผยแพร่ กับการพิจารณาพิพากษาคดี

¹American Jurisprudence (Vol.21), p. 433

²Criminal Law case and comment, "Pre-trial Press Releasea by Prosecutor : Stroble V. California", p. 487

³Luder and Gilbert, Corpus Juris Secundum (Vol.23), p. 838

⁴Donald M. Gillnor & Jerome A. Barron, Mass Communication Law, second edition, West Publishing Co., p. 438

3. ความเชื่อถือใจของแหล่งข่าวสารที่อ้างอิง

4. ความแพร่หลายของข่าวสารในหมู่ประชาชน

ซึ่งนับเป็นแนวทางหนึ่ง ที่จะช่วยชี้ให้เห็นว่า การให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชน ในกรณีใดกระทำไปเกินขอบเขตและเป็นการขัดต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยเที่ยงธรรม

สำหรับประเทศไทย การให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชน ก็เป็นไปท่ามกลางคล้ายๆกับปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา¹ แต่ก็ไม่ปรากฏว่าเคยมีคดีขึ้นสู่ศาล ทั้งในทางปฏิบัติก็ไม่ปรากฏว่า จำเลยในคดีอาญานั้นๆ จะนำเอาเหตุผลกระทบที่เกิดขึ้นในข้อนี้ มาเป็นข้อคัดค้านในเรื่องความเที่ยงธรรมในการพิจารณาพิพากษาแต่อย่างใด ในขณะที่สหรัฐอเมริกานั้น ถือเป็นปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญ และมักจะมีการ คัดค้านคำพิพากษาของศาลที่เป็นการปฏิเสธกระบวนการยุติธรรมแห่งกฎหมาย (Due Process of Law) ซึ่งทำให้การพิจารณาคดีนั้นเป็นการพิจารณาคดีที่ผิดพลาด (misstrial) และศาลจะให้พิจารณาคดีใหม่ ในเรื่องนี้ ผู้เขียนมีความคิดเห็นส่วนกันว่า ในประเทศไทย สาเหตุประการหนึ่งที่ปัญหานี้ไม่ปรากฏขึ้นสู่ศาล อาจสืบเนื่องมาจากกระบวนการพิจารณาคดี ที่ไม่ได้ยึดถือรูปแบบการพิจารณาคดีโดยดูขุน แต่ให้ศาลหรือผู้พิพากษา เป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีพร้อมกันไป และศาลก็มักจะแน่ใจว่า ตนจะไม่เกิดความมีอคติในการรับฟังพยานที่ไม่ควรรับเข้ามาในสำนวนความ โดยศาลสามารถทำใจและแบ่งแยกได้ว่า

¹สุพจน์ สุโรจน์, "บทบาทของประชาชนและสื่อมวลชนในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม", อัยการนิเทศ, หน้า 642

ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานชั้นใด ที่ควรนำมาพิจารณาซึ่งน้ำหนัก ทั้งนี้เพราะศาล เป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาพิพากษาคดีอยู่แล้ว ซึ่งแตกต่างจากสหรัฐอเมริกา ที่ให้ลูกขุนเป็นผู้พิจารณาคดีข้อเท็จจริง (verdict) และลูกขุนนี้ ก็เป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการพิจารณาคดี และไม่มีความรู้ทางกฎหมาย ย่อมไม่สามารถแยกได้ว่า พยานหลักฐานใดควรรับฟัง พยานชั้นใดกฎหมายห้ามรับฟัง การให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชน จึงเป็นการชักจูงจิตใจ ความคิดเห็นของลูกขุน และก่อให้เกิดความมีอคติในการพิจารณาคดีข้อเท็จจริงได้ง่าย อย่างไรก็ตาม ใ้ใดก็ตามก็ มิได้หมายความว่า การให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชนนั้น ไม่อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ทั้งนี้เพราะ ผู้พิพากษาก็เป็นปัจเจกชนธรรมดา มีความรู้สึกถึงความร้อนความหนาว ก็อาจมีความหวาดหวั่น หวั่นไหว หรือมีความรู้สึกคล้อยตาม หรือโน้มน้าวเอียงตามข่าวสาร เหตุการณ์ที่ได้รับนั้น อันอาจเป็นผลกระทบไปถึงการพิจารณาพิพากษา อรรถคดีได้เช่นกัน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นผลกระทบจากการให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญา โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมและสื่อมวลชน ที่จะมีต่อสิทธิและสถานะของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งได้แก่ สิทธิในชื่อเสียง เกียรติคุณในฐานะที่เป็นมนุษย์ สิทธิซึ่งได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม ปราศจากความมีอคติ ลำเอียง และจะเห็นได้ว่า สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในส่วนนี้ เป็นการขัดหรือแย้งกับสิทธิของสาธารณชนในการรับรู้ข่าวสารคดีอาญา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ซึ่งจะได้อีกต่อไป

3.3 ผลกระทบต่อสิทธิของ โจทก์หรือผู้เสียหาย

ในการให้หรือ เสนอข่าวคดีอาญา ข่าวการพิจารณาคดีอาญาในศาลนั้น บางกรณี อาจส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง เกียรติคุณของ โจทก์หรือผู้เสียหาย ทั้งนี้เพราะ การให้หรือ เสนอ ข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชนนั้น อาจมีการเปิดเผยถึงลักษณะการกระทำ ความผิดของจำเลยที่กระทำต่อโจทก์หรือผู้เสียหาย โดยเฉพาะข่าวสารในคดีข่มขืนชำเรา ซึ่ง เป็นที่สนใจของประชาชน บางครั้งมีการลงรูป หรือแพร่ภาพของผู้เสียหาย หรือรายงาน ข่าวสารในการพิจารณาคดี ทั้งนี้เพราะเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ในคดีข่มขืนกระทำ ชำเรา นั้น ผู้เสียหายจะคงมาเป็นพยานให้การต่อศาล เมื่ออัยการซักถามเสร็จ ทนาย จำเลยก็จะซักค้านผู้เสียหายอย่างหนักหน่วง โดยตั้งคำถามควยเจตนาจนอารมณ์พยาน เพื่อไล่เสียงประวัติ และประสพการณ์ทางเพศของผู้เสียหาย รวมทั้งการตั้งคำถามที่จะ ให้ผู้เสียหายเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้เสียหายสมัครใจร่วมเพศกับ จำเลย การซักค้านเช่นนี้ บ่อมทำให้ผู้เสียหายต้องอับอายและทรมานจิตใจ จึงเป็น ที่กล่าวกันทั่วไปว่า ผลร้ายจากการพิจารณาคดีจะตกแก่หญิงผู้ถูกข่มขืนให้เจ็บใจเป็นซ้ำสอง¹ ในการให้หรือ เสนอข่าวคดีอาญาที่เป็นการเปิดเผยถึงลักษณะการกระทำผิด หรือการสืบ พยานในกรณีเช่นนี้ เท่ากับเป็นการประจานผู้เสียหายให้ได้รับความอับอาย เสื่อมเสีย ชื่อเสียง เกียรติคุณ ยิ่งไปกว่านั้น หากในคดีนั้นจะต้องมีการแสดงข้อความพาดพิงไป ถึงบุคคลภายนอก การเสนอข่าวของสื่อมวลชนก็อาจเป็นการล่วงละเมิดสิทธิในชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลที่สามโดยไม่สมควร โดยที่บุคคลที่สามนั้นไม่มีโอกาสที่จะแก้ไขความ เสื่อมเสียที่เกิดขึ้นได้เลย

ในคดีประเภทอื่น การที่จะพิจารณาว่า การให้หรือ เสนอข่าวคดีอาญานั้น ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง เกียรติคุณของ โจทก์หรือผู้เสียหายหรือไม่ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละคดี เช่น ในคดีความผิดฐานเปิดเผยความลับ ก็คือความผิดฐานกรรโชก หรือรีกเอาทรัพย์สิน

¹ ภากร ภคพิพัฒน์, "ถูกข่มขืนแล้วยังถูกประจานเป็นของแถม", ในวงการ กฎหมายทั่วไป, กฎหมาย 31 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2527), หน้า 138

3.3 ผลกระทบต่อสิทธิของโจทก์หรือผู้เสียหาย

ในการให้หรือเสนอข่าวคดีอาญา ข่าวการพิจารณาคดีอาญาในศาลนั้น บางกรณี อาจส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง เกียรติคุณของโจทก์หรือผู้เสียหาย ทั้งนี้เพราะ การให้หรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชนนั้น อาจมีการเปิดเผยถึงลักษณะการกระทำ ความผิดของจำเลยที่กระทำต่อโจทก์หรือผู้เสียหาย โดยเฉพาะข่าวสารในคดีข่มขืนชำเรา ซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชน บางครั้งมีการลงรูป หรือแพร่ภาพของผู้เสียหาย หรือรายงานข่าวสารในการพิจารณาคดี ทั้งนี้เพราะเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ในคดีข่มขืนชำเรา นั้น ผู้เสียหายจะต้องมาเป็นพยานให้การต่อศาล เมื่ออัยการซักถามเสร็จ ทนายจำเลยก็จะซักค้านผู้เสียหายอย่างหนักหน่วง โดยตั้งคำถามค้ำยเจตนาจนอารมณ์พยานเพื่อไล่เสียงประวัติ และประสพการณ์ทางเพศของผู้เสียหาย รวมทั้งการตั้งคำถามที่จะให้ผู้เสียหายเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้เสียหายสมัครใจร่วมเพศกับจำเลย การซักค้านเช่นนี้ ย่อมทำให้ผู้เสียหายต้องอับอายและทรมานจิตใจ จึงเป็นที่กล่าวกันทั่วไปว่า ผลร้ายจากการพิจารณาจะตกแก่หญิงผู้ถูกข่มขืนให้เจ็บใจเป็นซ้ำสอง¹ ในการให้หรือเสนอข่าวคดีอาญาที่เป็นการเปิดเผยถึงลักษณะการกระทำผิด หรือการสืบพยานในกรณีเช่นนี้ เท่ากับเป็นการประจานผู้เสียหายให้ได้รับความอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียง เกียรติคุณ ยิ่งไปกว่านั้น หากในคดีนั้นจะต้องมีการแสดงข้อความพาดพิงไปถึงบุคคลภายนอก การเสนอข่าวของสื่อมวลชนก็อาจเป็นการล่วงละเมิดสิทธิในชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลที่สามโดยไม่สมควร โดยที่บุคคลที่สามนั้นไม่มีโอกาสที่จะแก้ไขความเสื่อมเสียที่เกิดขึ้นได้เลย

ในคดีประเภทอื่น การที่จะพิจารณาว่า การให้หรือเสนอข่าวคดีอาญานั้น ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง เกียรติคุณของโจทก์หรือผู้เสียหายหรือไม่ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละคดี เช่น ในคดีความผิดฐานเปิดเผยความลับ ก็คือความผิดฐานกรรโชก หรือรีกออาหารพี้ย

¹ ภากร ภคพิชญ์, "ถูกข่มขืนแล้วยังถูกประจานเป็นของแถม", ในวงการกฎหมายทั่วไป, ฤศจิกายน 31 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2527), หน้า 138

ในการให้หรือเสนอข่าวคดีอาญา ก็อาจทำให้โจทก์หรือผู้เสียหายเสื่อมเสีย ชื่อเสียง เกียรติคุณได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ในคดีบางประเภท การเสนอข่าวคดีอาญาก็อาจจะไม่มีผลกระทบต่อชื่อเสียง เกียรติคุณของโจทก์ หรือผู้เสียหายเลย

3.4 ผลกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์ของรัฐ

ผลกระทบอีกประการหนึ่งที่จะเกิดขึ้นจากการให้หรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชน ก็คือ ผลกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์ของรัฐในด้านการรักษาความลับอันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ โดยทั่วไป รัฐเป็นผู้มีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของประเทศ ข้อมูลหรือข่าวสารบางประการจำเป็นต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับ หรือห้ามเผยแพร่ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติและรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนการดำเนินงานของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชนในฐานะเป็นผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับข้อมูล ข่าวสาร กล่าวโดยเฉพาะข้อมูล ข่าวสารคดีอาญา เช่น ข้อมูลหรือข่าวสารในคดีเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความประมวลกฎหมายอาญา ข้อมูลหรือข่าวสารที่เกี่ยวกับบันทึก หรือเอกสารเกี่ยวกับการสืบสวน สอบสวนที่มุ่งหมายจะให้ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อการคุ้มครองการดำเนินงานของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเป็นเอกสารเกี่ยวกับการสอบสวน ไม่ว่าในคดีประเภทใด จะมีเรื่องเทคนิคชื่อของสายลับ รายงานและเอกสารแสดงความคิดเห็นที่ยังไม่สรุปอีกมากมาย และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคำสั่งและกฎระเบียบภายในของเจ้าหน้าที่ที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของส่วนราชการ ตลอดจนข่าวสารเกี่ยวกับบันทึก และรายงานเตรียมการในการตัดสินใจของการปฏิบัติงานของส่วนราชการ ซึ่งข้อมูล หรือข่าวสารต่างๆ เหล่านี้ เห็นได้ชัดว่า มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความมั่นคงแห่งชาติและความสงบเรียบร้อยของประเทศ ตลอดจนการดำเนินงานของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งรัฐจำเป็นต้องรักษาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไว้เป็นความลับ ในการให้หรือเสนอข่าวคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยจงใจหรือไม่ก็ตาม ก็อาจเปิดเผยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ ซึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติและความสงบเรียบร้อยของประเทศ

นอกจากนี้ การให้หรือเสนอข่าวก็คืออาชญาในบางกรณี ก็อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น เป็นการให้ข้อมูล หรือข่าวสารที่เป็น การชักนำความคิดเห็นที่ผิดแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการและศาล¹ หรืออาจ เข้าไปมีส่วนทำให้การดำเนินงานคุ้มกันป้องกันปราบปรามของเจ้าหน้าที่ตำรวจและศาล เป็นไปยากยิ่งขึ้น โดยให้ข้อมูล หรือข่าวสารล่วงหน้าแก่ประชาชน รวมทั้งผู้กระทำผิด เกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และพนักงานอัยการ ซึ่งอาจเป็นการ ช่วยเหลือผู้กระทำผิดความผิดให้หลบหนีได้² ในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องยอมรับว่า มีอยู่บ้างบางส่วนบางคนที่จะต้องดำเนินการเป็นความลับ เพื่อผล ประโยชน์แห่งคดีโดยไม่เปิดเผย การให้หรือเสนอข่าวอย่างละเอียดในบางคดี ก็อาจ เป็นผลร้ายต่อรัฐในการดำเนินงาน เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายได้

อย่างไรก็ดี โดยเหตุที่ยากจะกำหนดลงไปโดยแน่นอนว่า กรณีใด หรือเรื่อง ใดๆ เป็นเรื่อง หรือกรณีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ ดังนั้น จึงไม่อาจจะกำหนดไว้ล่วงหน้าให้แน่ชัดว่า กรณีใดถือว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ ฉะนั้น กรณีใดจะมีผลต่อความมั่นคงแห่งชาติ จึงตกอยู่ในดุลพินิจแห่งผู้มีอำนาจ หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ที่จะทำการพิจารณาประกอบกับพฤติการณ์แวดล้อมเป็นกรณีๆ ไป

ในสหรัฐอเมริกา ตามกฎหมาย Freedom of Information Act แต่ ภิบรมรดาความลับเกี่ยวกับสาธารณะประโยชน์ทั้งหมดได้รับความคุ้มครอง แต่เป็นผล ว่า การกำหนดให้สิ่งใดเป็นความลับอาจจะเคลื่อนคลุ้มกินไป และอาจนำมาอ้างอิงได้ โดยมีขอบ ทั้งนี้ ปี ค.ศ. 1966 จึงได้มีการแก้ไขให้ยกเว้นเฉพาะความลับที่เกี่ยวข้อง กับการป้องกันประเทศ และนโยบายของรัฐบาลในการต่างประเทศเท่านั้น การจำแนก

¹ John Newton Baker, "The press and crime", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police science Vol.33, 1943, p. 464

² Edwin H. Sutherland and Donald R. Cresser, Principle of Criminology, Sixth Edition, Chicago. J.B. Lippincott company. 1960

ว่าจะไรเป็นความลับ จะต้องเป็นไปตามคำสั่งของฝ่ายบริหาร (Executive order) ซึ่งเป็นคำสั่งที่ออกโดยประธานาธิบดี แต่ทั้งนี้ มิใช่ว่าจะต้องมีคำสั่งเช่นนั้นเกี่ยวกับเอกสารทุกชิ้น หรือทุกเรื่อง หากอาจจะออกระเบียบกำหนดเป็นประเภทกว้างๆก็ได้ แต่ระเบียบจำแนกประเภทดังกล่าวควรระบุให้ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ และศาลมีอำนาจพิจารณาทบทวนในการจำแนกประเภทนี้ได้¹

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าสิทธิหรือประโยชน์ของรัฐในการรักษาความลับอันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ มีสภาพที่ขัดแย้งกับสิทธิของสาธารณชนในการรับรู้ข่าวสาร เพราะการปฏิบัติงานโดยไม่เปิดเผยของรัฐย่อมทำให้สิทธิของสาธารณชนดังกล่าวลดน้อยลงไป แต่ถ้ามีสถานการณ์แห่งความจำเป็นเพื่อความมั่นคงแห่งชาติแล้ว การริกรอนสิทธิของสาธารณชนลงบ้างก็เป็นสิ่งที่กระทำได้ตามความจำเป็น อย่างไรก็ตาม สิทธิหรือประโยชน์ของรัฐในส่วนนี้ ก็ไม่เป็นการลบล้าง หรือทำลายสิทธิของสาธารณชนในการรับรู้ข่าวสารทั้งหมด หากถือเป็นเพียงข้อจำกัดสิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชนประการหนึ่งเท่านั้น

3.5 ผลกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้พิพากษา

ในการพิจารณาพิพากษารรตคดี ความเป็นอิสระของผู้พิพากษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นหลักประกันแห่งสิทธิเสรีภาพของบุคคล² ซึ่งหมายความว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาจะต้องมีสิทธิที่จะออกความคิดเห็นของตนได้ โดยไม่ต้องถูก

¹ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, "อิสระของข่าวสาร" Freedom of Information นิติศาสตร์, หน้า 62-69

²พระยานิติศาสตร์ไพศาล, "อิสระของผู้พิพากษา", บทบัญญัติ, เล่ม 27 ตอน 1 พ.ศ. 2513, หน้า 18.

รบกวน หรือถูกกระทบกระเทือนจากอำนาจทางอื่น¹ ทั้งนี้เพื่อราษฎรมีโอกาสได้รับความยุติธรรมอย่างเต็มที่ ในปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนก็ได้บัญญัติรับรองเรื่องนี้ไว้ใน ข้อ 10 ความว่า

ทุกคนมีสิทธิโดยเสมอภาค ต็มที่ ในอันที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมและเปิดเผย จากศาลที่อิสระและเที่ยงธรรม ในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตน และการกระทำผิดกฏอาชญาใดๆที่ตนถูกกล่าวหา

ในประเทศไทย ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ได้มีการกล่าวถึงความสำคัญไว้ในหลักอันทฤษฎีในคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ อันเป็นกฎหมายที่ไขมาในสมัยโบราณของไทย กำหนดลักษณะของตุลาการไว้ว่า จักต้องไม่ล่วงเสียซึ่งอคติ 4 ประการ คือ ฉันทาคติ โทษาคติ โมหาคติ และภยาคติ และในพระอัยการลักษณะกระลาการ ก็ได้บัญญัติถึงเหตุแห่งตุลาการไว้ด้วยว่า ตุลาการต้องเป็นอิสระภาพในความ คือ ตั้งตนเป็นอิสระภาพหนึ่ง เอาหัวใจทักจำเลยเป็นอิสระภาพในคดีหนึ่ง และให้หังเอาแก้ถ้อยคำส่วนวนใจทักจำเลยเป็นอิสระภาพในคดีหนึ่ง² ซึ่งยังสอนกันอยู่เรื่อยมา ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็น การปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 รัฐธรรมนูญทุกฉบับก็ยังคงยืนยันในหลักการนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 ฉบับที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้บัญญัติรับรองหลักการนี้ไว้ใน หมวด 8 ว่าด้วยศาลใน มาตรา 169 และ มาตรา 173 ซึ่งบัญญัติว่า

หลวงจักรปาณีศรีศรีวิสุทธิ , "หลักประกันอันสุดท้ายของประชาชน", กระทรวงยุติธรรม 2 (ธันวาคม 2495), หน้า 37

² สันุชัย สัจจวานิช, "อิสระของตุลาการ", นิติศาสตร์, เล่ม 1 ตอน 4 พ.ศ. 2513, หน้า 15

มาตรา 169 การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งจะ
ต้องดำเนินการตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

มาตรา 173 ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษา
อรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

จากบทบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ความเป็นอิสระของผู้พิพากษามีได้
มีความหมายเฉพาะผู้พิพากษาทุกคนเท่านั้น หากแต่ยังมีความหมายรวมไปถึงความเป็น
อิสระของสถาบันตุลาการด้วย ดังจะเห็นได้จาก มาตรา 169 ที่มีบัญญัติว่า "การ
พิจารณาพิพากษาเป็นอำนาจของศาล..." ซึ่งเป็นเรื่องแบ่งแยกความเป็นอิสระของ
สถาบันตุลาการ คือ ศาลออกจากสถาบันอื่นๆตามหลักแบ่งแยกอำนาจ ส่วนในความ
เป็นอิสระของผู้พิพากษานั้น มาตรา 173 ที่มีบัญญัติว่า "ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระ..."
เป็นการให้หลักประกันแก่ผู้พิพากษาในการปฏิบัติหน้าที่ตามทวิภาคกฎหมาย โดยไม่ต้อง
เห็นแก่หน้าใคร ไม่เกรงกลัวอำนาจใดๆ¹ ในการที่จะอ่านวยความยุติธรรมให้แก่ประ
ชาชนได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ ความเป็นอิสระของผู้พิพากษาจึงเป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่ง
ความเป็นนิติรัฐ ทั้งนี้เพราะความสำคัญของนิติรัฐ อยู่ที่หลักประกันสิทธิเสรีภาพของ
ประชาชน ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้พิพากษามีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง² ทั้งใน
ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ หมวด 1 ว่าด้วยคุณธรรมของผู้พิพากษา ข้อ
1 ก็ได้ย้ำถึงหลักการนี้ โดยบัญญัติไว้ว่า "...เพื่อการนี้ผู้พิพากษาจักต้องยึดมั่นใน
ความเป็นอิสระของคนและเทือกขุนไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งสถาบันตุลาการ" และได้ให้
คำอธิบายไว้ใน (5) ว่า "ผู้พิพากษาจักต้องยึดมั่นในความเป็นอิสระของคน การประ
สาทความยุติธรรมจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อศาลและผู้พิพากษามีความเป็นอิสระในการพิ
จารณาพิพากษาอรรถคดี ปราศจากอิทธิพลอันมิชอบ ไม่ว่าจะ เป็นอิทธิพลจากภายนอก

¹ประกอบ หุตะสิงห์, "อำนาจตุลาการ", นิติศาสตร์, เล่ม 1 ตอน 1
พ.ศ. 2512, หน้า 8

²หุค แสงอุทัย, หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป, (กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์
2526), หน้า 88

หรือจากการก้าวถ่ายของบุคคลในวงการศาล หรือจากบุคคลอื่นใดก็ตาม ผู้พิพากษาจะต้องถือเรื่องนี้ เป็นหลักการสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของศาลยุติธรรม..."

ความเป็นอิสระของผู้พิพากษาอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประการ คือ¹

1. ความเป็นอิสระในทางเนื้อหา หมายถึงในการทำหน้าที่ทางอรรถคดีของผู้พิพากษานั้น ผู้พิพากษาไม่อยู่ในอาณัติของบุคคล หรือองค์กรใดๆ คำสั่งและคำแนะนำใดๆ เป็นสิ่งที่ต้องห้ามโดยสิ้นเชิง ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือแม้แต่ฝ่ายตุลาการด้วยกันเองก็ไม่อาจเข้าแทรกแซงในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยถือว่า การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจเฉพาะของผู้พิพากษาเท่านั้น ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 ก็ได้บัญญัติรับรองไว้ใน มาตรา 173 และ มาตรา 174 ซึ่งมีข้อความว่า

มาตรา 173 ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

มาตรา 174 ผู้พิพากษาและตุลาการจะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้

คำว่า "ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาให้เป็นไปตามกฎหมาย" นั้น มีความสำคัญประการหนึ่ง คือ ไม่ใช่อิสระในการอื่นนอกจากการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี และอีกประการหนึ่ง คือ ไม่ใช่อิสระที่จะพิจารณาพิพากษาคดีตามใจชอบ แต่ต้องพิจารณาพิพากษาให้เป็นไปตามกฎหมาย²

2. ความเป็นอิสระในทางส่วนตัว หมายถึงในการทำหน้าที่ของผู้พิพากษานั้น ผู้พิพากษาจะต้องกระทำได้โดยปราศจากความกลัวว่าจะได้รับผลร้ายหรือการกลั่นแกล้งในภายหลัง และความเป็นอิสระในทางส่วนตัวนี้ย่อมเป็นข้อเสริมความ

¹คณิต ฅ นคร, "ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา", รที 21, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 29 .

²จิกที กิ่งศกทิพย์, หลักวิชาชั้นพนักกฎหมาย, หน้า 130

สมมุติฐานของความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ทั้งนี้เพราะผู้พิพากษาเป็นปฏุชนย่อมรู้สึกถึงความร้อนความหนาวของเหตุการณ์ มีความหวาดหวั่น หรือหวั่นไหว เกรงกลัวว่าถ้าพิพากษาคดีให้เขาแพ้ ตนเองจะเดือดร้อน หรือถูกทำร้าย หรือถูกผู้อื่นไม่พอใจคน ซึ่งความเกรงกลัวนี้อาจจะทำให้คำวินิจฉัยของผู้พิพากษา เอนเอียง ไปจากความคิดเห็นอันแท้จริงของผู้พิพากษาได้¹ โดยเฉพาะในเรื่องการแทรกแซงจากอำนาจทางฝ่ายอื่น หรืออิทธิพลภายนอกที่มีผลต่อการแต่งตั้ง โยกย้าย ถอดถอน หรือให้ความดีความชอบ ทั้งนี้ การให้หลักประกันผู้พิพากษาในเรื่องความเป็นอิสระในทางส่วนตัวนี้ โดยทั่วไปมักจะให้ฝ่ายตุลาการควบคุมการแต่งตั้ง โยกย้าย ถอดถอน และให้ความดีความชอบผู้พิพากษาคด้วยตนเอง ซึ่งในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 มาตรา 176 ก็บัญญัติคุ้มครองในเรื่องนี้ไว้ว่า

มาตรา 176 การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพ้นจากตำแหน่งจะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนชั้นเงินเดือน และการลงโทษผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ในการพิจารณาพิพากษาคดี แม้ว่าจะมีบทบัญญัติรับรองความเป็นอิสระของผู้พิพากษา แต่ผู้พิพากษาก็ยังคงต้องอยู่ใต้อาณัติของกฎหมาย² ในส่วนของการดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดี จะต้องดำเนินไปตามที่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ ผู้พิพากษาไม่อาจกำหนดกระบวนการพิจารณาเองได้ อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น บางส่วนก็ยังคงขึ้นอยู่กับการใช้

¹พระยานิติศาสตร์ไพศาล , "ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา", บทบัญญัติ, หน้า 21

²คดีก ผนคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, หน้า 17

ดุลพินิจของผู้พิพากษา¹ การใช้ดุลพินิจนี้จึงเป็นอิสระอย่างหนึ่งของผู้พิพากษากฎหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ตามสมควรที่เห็นว่า เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เช่น การเลื่อนคดี ตามมาตรา 179 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือการที่จำเลยรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานก็ได้ ตามมาตรา 176 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้น อำนาจในการใช้ดุลพินิจเพื่อตัดสินใจในการดำเนินคดีอาญานี้ หมายรวมถึงความรู้สึของผู้พิพากษาที่จะเลือกเชื่อพยานหลักฐาน การชั่งน้ำหนักคำพยาน² ซึ่งเป็นไปตามหลักการสำคัญของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ หลักความเป็นอิสระในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 วรรคแรก ก็ได้บัญญัติรับรองไว้ว่า "ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่างพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น"

สิ่งสำคัญในการพิจารณาพิพากษาที่ทุกคนพึงเล็งมากที่สุด ก็คือ การให้ความยุติธรรมแก่ผู้กรณี³ ในประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ ข้อ 3 และ ข้อ 12 ได้บัญญัติถึงเรื่องนี้ไว้ว่า

ข้อ 3 ในการนั่งพิจารณาคดี ผู้พิพากษาจักต้องวางตนเป็นกลางและปราศจากอคติ พึงสำรวมตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ แ่่งกายเรียบร้อย ใช้วาจาสุภาพ พึงความจากคู่ความและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างตั้งใจ ให้ความเสมอภาคและมีเมตตาธรรม

¹Luder and Gilbert, Corpus Juris Secundum (Vol.23), p. 836

²อมร จันทรสมบูรณ์, "Law Enforcement : มติที่ 3 ของกฎหมาย"
วารสารกฎหมายปกครอง, หน้า 119

³พระนิติธรรมประกรณ์, "จรรยาตุลาการ", คุณพาท 5 (มกราคม 2501)

ข้อ 12 วรรคแรก เมื่อจะพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องใด ผู้พิพากษา
จักต้องระวางออกตีทั้งปวงเกี่ยวกับคู่ความ หรือคดีเรื่องนั้น ทั้งจักต้องวินิจฉัยโดยไม่ชัก
ช้า และไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด

ในการพิจารณาพิพากษาคดี เรื่องความมื่อคตินั้น ในระบบการศาลของนานา
ประเทศ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้พิพากษาจักต้องสังวร ดังเช่นปรากฏในคำถวายสัตย์
สาบานตนของผู้พิพากษาอังกฤษ ขณะเข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษา (The Judicial Oath)
ว่า "ข้าพระองค์ขอถวายสัตย์สาบานต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าผู้ทรงสถาปนาพียงใหญ่ว่า ข้าพระ
องค์ จักให้ความชอบธรรมแก่ผู้คนทุกหมู่เหล่าตามกฎหมายและประเพณีแห่งราชอาณาจักร
นี้ โดยปราศจากความกลัว หรือความล่าเอียง ความรัก หรือความมุ่งร้าย" วลีที่ว่า
ปราศจากความกลัว หรือความล่าเอียง ความรัก หรือความมุ่งร้ายนั้น ใกล้เคียงกับ
ออกติ 4 ประการของไทยอย่างยิ่ง ซึ่งในคำอธิบาย ข้อ (3) ใ้กล่าวว่า อุปสรรค
สำคัญประการหนึ่งซึ่งทำให้การวินิจฉัยบรรดคดีปราศจากความเที่ยงธรรม ก็คือ ฉันทาคติ
ล่าเอียงเพราะรัก โทษาคติ ล่าเอียงเพราะโกรธ ภยาคติ ล่าเอียงเพราะกลัว
โมหาคติ ล่าเอียงเพราะเขลา เรื่องออกติเป็นเรื่องของมนุษย์ปุถุชนโดยแท้ น้อยคน
นักที่จะไม่มีอคติ คำถวายสัตย์ปฏิญาณของผู้พิพากษาต่อองค์พระมหากษัตริย์ ก็มีเรื่องที่
ผู้พิพากษาจักต้องปราศจากอคตินี้อยู่ด้วย แต่ในทางปฏิบัติเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย โดย
เฉพาะการพิจารณาพิพากษาอรรถกถานั้น มิใช่เป็นเรื่องตรงไปตรงมาธรรมดาๆอย่าง
เรื่องสองบวกสองเป็นสี่ หรือเรื่องให้เห็นคำเห็นแคงกันง่ายๆ ชั่วบางเรื่องก็สลับซับซ้อน
คำก็ไม่ใช่แคงก็ไม่ใช่ อคติที่ว่านี้โดยเฉพาะในหมู่ผู้พิพากษามีไม่มีอคติแก่เพียง
คู่ทัวบุคคลซึ่งเป็นคู่ความ หมายความ หรือพยานเท่านั้น หากแต่ยังมีอคติที่ข้อคิดเห็น
เท่าที่ ความเชื่อและประเพณีบางเรื่อง หรือต่อความผิดประเภทใดประเภทหนึ่ง โดยเฉพาะ
อีกด้วย เป็นต้นว่า อาจตั้งข้อรังเกียจความผิดทางเพศและการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ
มากกว่าความผิดฐานอื่น ซึ่งแต่ละเรื่องเหล่านี้ ล้วนเป็นความล่าลึกมากกว่าอคติต่อตัว
บุคคลมากนัก และที่มิอันตรายนากก็คือ ผู้พิพากษามางคนอาจไม่รู้ตัวก็เข้าไปว่าตนเอง
มีอคติในเรื่องนั้นเรื่องนี้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาทุกคน ที่จะคอยสอดส่องและ
ทบทวนตนเองอยู่ตลอดเวลาว่ามื่อคตินั้นใดกับผู้ใด หรือเรื่องใดหรือไม่ การป้องกันอคติ

ในการวินิจฉัยบรรดคดีที่ที่ทางหนึ่ง ก็คือ ต้องมีอุเบกขา ต้องทำใจเป็นกลางจริงๆ ไม่พึงกวนกักรสใจว่าใครถูกใครผิด ก่อนที่ได้ฟังความครบถ้วนกระบวนการจากทุกฝ่ายและได้ใคร่ครวญอย่างถ่วงถ่วง ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดาแท้ๆ แต่เมื่อใดมีอคติเข้า ผู้นั้นก็มองข้ามหลักการเบื้องต้นของการวินิจฉัยบรรดคดีไปเสียง่าย ๆ

อนึ่ง คำว่า "ฉันทาคติ" นั้น มีความหมายครอบคลุมถึงความโลภกัวย กังปรากฏในหลักอรรถาธิบายว่า "...แต่ซึ่งว่าให้ผู้พิพากษาปราศจากฉันทาคติ นั้นคือ ทำให้จิตรให้นิราศจากโลก อย่าให้เห็นแก่ลาภะโลกามิสสินจ้างสินบน..."

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา เป็นหลักประกันแห่งสิทธิเสรีภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นโจทก์หรือจำเลย หมายความและพนักงานอัยการ ในการที่จะได้รับการพิจารณาพิพากษาจากผู้พิพากษาที่อิสระและเที่ยงธรรม ปราศจากความมีอคติ ล่าเอียง กัวยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ปรากฏในส่วนวนความ¹ การให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชนแม้จะมีความสำคัญในระบอบประชาธิปไตย อันเป็นการสนองตอบความต้องการในผลประโยชน์มหาชนในการรับรู้ข่าวสารคดีอาญา แต่การสนองตอบความต้องการในผลประโยชน์ของมหาชนเช่นนี้ ก็อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในผลประโยชน์ส่วนบุคคล กล่าวคือ ในการให้หรือเสนอข่าวคดีอาญานั้น อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาบรรดคดีได้ โดยเหตุที่ผู้พิพากษานั้นก็เป็นบุคคลในสังคม ย่อมจะได้รับข่าวสารต่างๆ เช่นเกี่ยวกับประชาชนทั่วไป การให้หรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชนในลักษณะต่างๆ เช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจับบุคคลใด หรือการทำแผนประทุษกรรม มีการนำผู้ต้องหาไปถ่ายรูปและเผยแพร่สู่ประชาชนโดยสื่อมวลชน หรือการเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนเข้าสัมภาษณ์ผู้ต้องหา รวมทั้งการเผยแพร่ภาพผู้ต้องหาในขณะที่มีการชกจากพยานหรือผู้เสียหาย² หรือเปิดเผยถ้อยคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา ถ้อยคำพยาน

¹Luder and Gilbert, Corpus Juris Secundum (Vol.23), p. 827-828

²หนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับวันจันทร์ที่ 4 กรกฎาคม 2531, หน้า 1

ซึ่งให้การยืนยันว่าผู้คองหนั้นเป็นผู้กระทำความผิด หรือการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐให้ข่าว
 คอ์สื่อมวลชนในลักษณะของการยืนยันความผิดของผู้คองหา ทั้งการเสนอข่าวของสื่อ
 มวลชนที่ขาดความรับผิดชอบ อาจเขียนข่าว หรือประโคมข่าวใหญ่โต เสนอข่าวใน
 รายละเอียดเจาะลึกถึงภูมิหลังของข่าว (background) ที่เกี่ยวข้องกับชื่อเสียง ประ
 วัทส่วนตัว หรือครอบครัว ลักษณะนิสัย หรือการกระทำความผิดครั้งก่อนๆ มีการตั้งข้อ
 สังกศ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ซึ่งการให้หรือเสนอข่าวก็คืออาญาโดย
 เจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชนในลักษณะเช่นว่านี้ ย่อมจะต้องเข้าสู่การรับรู้ของผู้พิพาก
 ษา และเมื่อคดีขึ้นสู่ศาล เหตุการณ์เหล่านี้ก็อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อ
 ความรู้สึกส่วนตัว ทางด้านจิตใจของผู้พิพากษา และอาจก่อให้เกิดความรู้สึกมีอคติต่อจำ
 เลย ซึ่งจะเป็ผลต่อเนื่องไปถึงการซึ่งนำหนักพยานหลักฐานและการพิพากษาคดี แม้
 จะไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญก็ตาม แต่เมื่อใดเมื่อคดีเข้า ก็อาจทำให้คำวินิจฉัยของผู้พิพากษา
 เอนเอียงได้

ผลกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้พิพากษาจากการให้หรือเสนอข่าวก็คืออาญา นอก
 เนื่องจากกรณีดังกล่าวแล้ว ก็อาจเป็นไปได้ในทำนองที่ว่า การให้หรือเสนอข่าวก็คืออาญาเป็น
 การปลุกเร้า ก่อให้เกิดอคติมหาชนขึ้นในเรื่องของการกระทำความผิด เช่น ในคดีฆ่า
 ข่มขืนกระทำชำเรา เมื่อเกิดคดีขึ้น สังคมก็มีความรู้สึกที่จะป้องกันความปลอดภัยของ
 หญิง เมื่อมีการสืบสวนสอบสวนจับกุมผู้ถูกกล่าวหา ก็มีการให้ข่าวโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ สื่อ
 มวลชนต่างก็เสนอข่าว ประชาชนก็ให้ความสนใจ แสดงความโกรธแค้น ตลอดจนเสนอข่าว
 ญาที่มีทรที่เศร้าโศก เสียใจในการจากไปของผู้เคราะห์ร้าย ก่อให้เกิดปฏิกิริยาของสังคมต่อ
 ผู้ถูกกล่าวหาหามาขึ้น จนกลายมาเป็นความโกรธแค้นและเรียกร้องให้รัฐคอยไต่ด้วยความรุนแรง
 เฉกเช่นคาคอคา หันคอหัน รัฐเองต้องแสดงออกในลักษณะของการมีความสามารถรัก
 ษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎระเบียบ และมีแนวโน้มจะสนองตอบมทมหาชน ยังผลให้ตำรวจ
 ต้องติดตามจับกุมคนร้ายโดยเร็ว เมื่อคดีขึ้นสู่ศาลประชาชนก็เกิดความรู้สึกว่าศาลควร
 จะให้ความยุติธรรมในลักษณะที่เป็นมทมหาชนโดยผ่านทางสื่อมวลชน เรียกร้องให้ลง
 โทษประหารชีวิต เป็นการสร้างบรรยากาศความกดดันต่อการพิจารณาพิพากษา เมื่อ
 เป็นเช่นนี้ ก็อาจเป็นผลให้ผู้พิพากษาจำต้องดูตามเพื่อบรรเทาความรุนแรงทางอารมณ์

ก้วยการพิจารณาอย่างรวดเร็ว และพิพากษาลงโทษประหารชีวิตจำเลยทุกคน ซึ่ง
ผลในข้อนี้อาจทำให้ความยุติธรรมต้องสูญเสียไป ทั้งนี้เพราะการดำเนินกระบวนการพิจารณา
พิจารณาคดีอย่างรวดเร็ว นั้น ก็ไม่ใช่หลักประกันว่าจำเลยจะได้รับการพิจารณาคดีอย่างรอบ
คอบและยุติธรรม และที่สำคัญปฏิปักษ์ของมหาดินคอกคือเข้าเข้มข้นในลักษณะการใช้อารมณ์
โกรธแค้น ก่อการประหารชีวิตจำเลยแต่เพียงประการเดียวนั้น ก็อาจเป็นผลกระทบ
ต่อความรู้สึกทางจิตใจของผู้พิพากษา ทำให้ผู้พิพากษากองใคร่ครอง หรือเกิดความเกรง
กลัวว่าคำพิพากษาจะขัดกับมติมหาชนถึงกล่าว จึงต้องยื่นกรณพิพากษาลงโทษจำเลยทุก
คนก้วยการประหารชีวิต และแม้ว่าจำเลยจะให้การรับสารภาพ หรือมีเหตุอื่น ๆ ที่เป็นการ
ลดโทษ หรือบรรเทาโทษ ซึ่งเท่ากับว่าส่งผลให้ผู้พิพากษาไม่อาจพิจารณาพิพากษาคดี
ตามข้อเท็จจริง หรือที่ปรากฏในสำนวนความได้ แต่เป็นการก่อให้เกิดคติทางสังคมให้
เข้ามามีส่วนในการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษา ทำให้ความเป็นอิสระของผู้พิพากษากอง
สูญเสียไป

ในประเทศสหรัฐอเมริกา สืบเนื่องจากระบบการพิจารณาคดีที่ยึดถือรูปแบบ
การพิจารณาคดีโดยลูกขุน โดยให้คณะลูกขุนทำหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริง (verdict)
ถึงความถูกต้องของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งลูกขุนมีศักดิ์เลือกมาจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งใน
ท้องที่การกระทำความผิดนั้นได้เกิดขึ้น ในการให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญา โดยเจ้าหน้าที่
ของรัฐและสื่อมวลชน ก็อาจนำมาซึ่งความยุ่งยากในประเด็นเรื่องการคัดเลือกลูกขุน
ที่เที่ยงธรรม¹ ทั้งนี้เพราะหากคดีนั้นเป็นที่รึกโครม มีการให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอา
ญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชนอย่างกว้างขวาง เช่น ให้ข่าวเปิดเผยถึงข้อเท็จจริง
หรือพยานหลักฐานที่ไม่อาจใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานในศาลได้² หรือเผยแพร่โดยคำ

¹Alice M. Padawer-Singer and Allen H. Barton, "The Impact
of pretrial publicity on jurors' verdicts" The jury system in American:
p. 126

²Alfred Friendly & Donald L. Goldfarb, Crime and Publicity,
p. 86

พยานที่ไม่ได้ผ่านการสาบานตัว และไม่ได้รับการเผชิญหน้าหรือตรวจสอบจากคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง¹ เป็นต้น ซึ่งการให้หรือเสนอข่าวเช่นนี้ไม่แตกต่างอะไรไปจากการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคดีไปสู่การรับรู้ของผู้ที่จะมาเป็นลูกขุน (prospective jurors) และอาจส่งผลก่อให้เกิดความมีอคติขึ้นภายในจิตใจของลูกขุนได้ แม้ว่าการให้หรือเสนอข่าวนั้นได้เกิดขึ้นรอบๆ การพิจารณาคดีและอาจถูกตีลบเลือนไป แต่ในทางจิตวิทยา สภาพบรรยากาศความกดดันจากการเสนอข่าวก็ยังคงหลงเหลืออยู่² และที่สำคัญลูกขุนนั้นเป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการพิจารณาคดีและไม่มีความรู้ทางกฎหมายย่อมจะไม่สามารถแยกได้ว่าข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใดควรรับฟัง ซึ่งผลกระทบในข้อนี้ ก็อาจเป็นผลสืบเนื่องไปถึงการพิจารณาชี้ขาดข้อเท็จจริงในคดี จากการศึกษารายชื่อของ Padawer-Singer and Barton โดยให้ลูกขุนอ่านหนังสือพิมพ์ที่จัดเตรียมมา 2 จำพวก คือ 1) หนังสือพิมพ์จำพวกที่เสนอข่าวที่อาจก่อให้เกิดอคติ (prejudicial) เช่น เสนอข่าวเกี่ยวกับประวัติ (background) ในการกระทำความผิดของจำเลย เป็นต้น 2) หนังสือพิมพ์จำพวกเสนอข่าวอย่างเป็นกลาง (neutral) หรือไม่สอดแทรกอารมณ์ความรู้สึก (sensational) ไม่มีอคติ (non-prejudicial) และผลจากการศึกษาพบว่า ลูกขุนในจำนวนทั้งหมด 60 คน ที่อ่านหนังสือพิมพ์จำพวกที่อาจก่อให้เกิดอคติ (prejudicial) 47 คน หรือคิดเป็น 78 เปอร์เซ็นต์ จะพิจารณาชี้ขาดว่าจำเลยมีความผิด และจำนวน 22 เปอร์เซ็นต์ จะพิจารณาชี้ขาดว่าจำเลยไม่มีความผิด ส่วนลูกขุนที่อ่านหนังสือพิมพ์จำพวกที่เป็นกลาง หรือไม่มีอคติ (nonprejudicial) ในจำนวนลูกขุนทั้งหมด 60 คน 33 คน หรือคิดเป็น 55 เปอร์เซ็นต์ จะพิจารณาชี้ขาดว่าจำเลยมีความผิด

¹ Ibid., p. 87

² Frank Thayer, Legal control of the press, p. 594

และจำนวน 45 เปอร์เซ็นต์ จะพิจารณาชี้ขาดว่าจำเลยไม่มีความผิด¹

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นสิ่งชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบจากการให้หรือเสนอข่าวคดีอาญาที่อาจก่อให้เกิดความมีอคติต่อลูกขุน จะมีผลสืบเนื่องไปถึงการพิจารณาชี้ขาดข้อเท็จจริง และมีมากกว่าลูกขุนที่ได้รับข่าวสารอย่างเป็นทางการ หรือไม่มีอคติ² และในข้อนี้ย่อมจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาและลูกขุนที่เที่ยงธรรม ปราศจากความมีอคติ ถ้าเอียง ซึ่งผลกระทบจากการนี้ ในสหรัฐอเมริกาถึงกับกล่าวว่า การเสนอข่าวคดีอาญาของสื่อมวลชน แทนจะเป็นการทำลายระบบการพิจารณาคดีโดยลูกขุน³ ทำให้ไม่สามารถคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นลูกขุนที่เที่ยงธรรม และทำให้ลูกขุนไม่สามารถใช้ดุลพินิจได้โดยอิสระ ปราศจากอารมณ์ความกตัญถันภายนอก

จากที่ไต่ถามมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการให้ข่าวหรือเสนอข่าวคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสื่อมวลชนต่อความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ซึ่งผู้พิพากษาจำเป็นต้องมีแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ใดๆที่จะก่อให้เกิดผลกระทบระเทือนต่อความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและลูกขุน หรือกระทบกระเทือนต่อสิทธิของคู่ความที่อยู่ต่อหน้าศาล หรือแม้หากเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบระเทือนต่อความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและลูกขุนแล้ว ผู้พิพากษาก็สามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นให้สิ้นไป และในขณะเดียวกันก็ยังคงไว้ซึ่งสิทธิของสาธารณชนในการรับรู้ข่าวสาร ที่จะไม่ถูกกระทบกระเทือนหรือถูกจำกัดก็มากจนเกินขอบเขต ถึงจะไต่ถามต่อไปในบทที่ 4

¹Alice M. Padawer-Songer and Allen H. Barton, "The Impact of pretrial publicity on jurors' verdicts", The jury system in American, p. 131

²Ibid., p. 136

³Frank Thayer, Legal control of the press, p. 591